

unicef
pre každé dieťa

75

Pomoc

chutí

po arašidoch

Vydala:
Slovenská nadácia pre UNICEF,
Michalská 371/7,
811 01 Bratislava

Web:
www.unicef.sk

Email:
info@unicef.sk

Na príprave obsahu spolupracoval tím Slovenskej nadácie pre UNICEF
Publikácia bola pripravená s finančnou podporou SlovakAid

Publikácia reflektuje iba názory Slovenskej nadácie pre UNICEF a vyjadrené názory nemožno
interpretovať ako stanovisko donora.

Počet strán:

Prvé vydanie, Bratislava 2021
ISBN: 978-80-570-3497-1

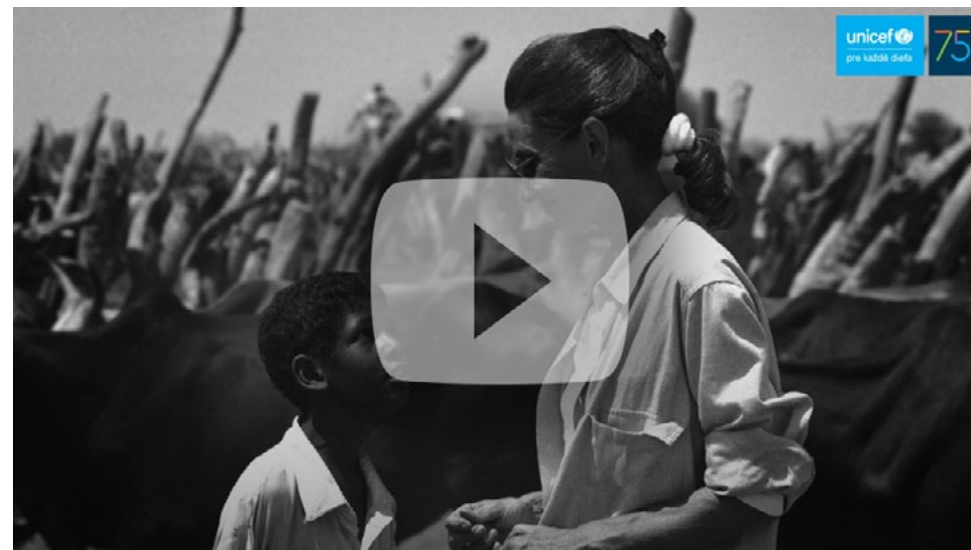

Aktivita v rámci projektu SAMRA/2021/RV/1/5
"Pomoc včera a dnes", financovaného z prostriedkov
SlovakAid

unicef
pre každé dieťa

ČO V E-KNIŽKE NÁJDETE?

Prevedieme vás históriou a rôznymi kútmi sveta, dozviete sa, ako naozaj funguje humanitárna pomoc, o jej kráse a náročnosti, o ťažkom rozhodovaní komu pomôcť. Celá knižka je popretkávaná konkrétnymi príbehmi pomoci, spomienkami slovenských pamätníkov, ktorým pomohol predchodca UNICEFu - UNRRA, krásnymi fotkami a zaujímavými videami. A aby ste len nečítali, nájdete v nej úlohy z reálneho života, v ktorých sa budete môcť vžiť do úlohy terénnych pracovníkov. Nech sa páči, pozývame vás do sveta humanitárnej pomoci.

1946

2021

75

Svet potrebuje hrdinu, ako si TY.

Staň sa

SVETOVÝM RODIČOM UNICEF

unicef

Príbeh UNICEFu nám ukazuje, koľko dobrého dokážu ľudia urobiť, keď sa po celom svete spoja, aby chránili práva tých najmenších a najzraniteľnejších. Aby chránili práva detí. Dnes sa pred vami otvárajú stránky e-knihy, ktorá vznikla pri príležitosti 75. výročia založenia humanitárnej organizácie UNICEF.

PREČO CHUTÍ POMOC PO ARAŠIDOCH A PRÍBEH ARAŠIDOVEJ PRINCEZNEJ

Chuť a vôňa arašidov sprevádza UNICEF od začiatku jeho misie. Arašidové maslo rozdávala UNRRA (predchodca UNICEFu) po 2. svetovej vojne aj na Slovensku, pretože poskytovalo deťom oslabeným vojnou výživné látky, ktoré im po rokoch hladovania chýbali.

Aj dnes balíčky s vysokonutričnou arašidovou pastou dokážu v priebehu 6 - 8 týždňov zachrániť život deťom trpiacim podvýživou. Už za 1 € dokážeme zabezpečiť pre podvyživené dieťaťko dennú dávku tejto zázračnej výživy. Ako malé oriešky dokážu zachrániť život, tak aj malá finančná pomoc vie zmeniť osudy mnohých detí. Vďaka podpore našich priaznivcov sme mohli pomôcť miliónom detí. Jedným z nich bola malá Amira - naša arašidová princezná.

Život zachránila arašidová pasta aj malej Amire z Južného Sudánu, ktorá vám porozpráva svoj príbeh:

"Narodila som sa v Južnom Sudáne. Mám veľkú rodinu, ktorá prevádzkuje reštauráciu, takže jedla sme mali vždy dostatok. Od malička som bola šťastná a usmievavá bábätko. Robila som veľké pokroky a dokonca sa zdalo, že predčím deti z okolia. Zo

dňa na deň som však prestala jesť, časom mi nechutilo ani piť. Veľmi som schudla, nedokázala som sa z ničoho tešiť.

Moja mama vedela, že musí okamžite vyhľadať lekára. V tom čase som mala deväť mesiacov a vážila som menej ako 5 kil. Po príchode do nemocnice sme sa s mamou usadili pod mangovník. Doktorka sa na mňa z diaľky zadívala. Malé dievčatko, ktoré unavené sedí v matkinom lone. Ja som iba apaticky pozerala pred seba. Lekárka mi odmerala obvod rúčky. Zasvietila červená hodnota: 9,9 cm. "Prosím, pomôžte mojej Amire!" prosila moja mama a tisli sa jej slzy do očí.

Prijali ma do terapeutického programu na podporu podvyživených detí. Dostala som arašidovú pastu, ktorá má dostatok vitamínov a minerálov. Je sladká, takže mi veľmi chutila. V nemocnici každý týždeň sledovali moje pokroky. Po 8 týždňoch som vážila 6,5 kg. Znovu som mala chuť do jedla. Pre moju rodinu to bol veľký dar. Spievali: "To je naša arašidová princezná!" Ja som tleskala do rytmu a spod širokého úsmevu cerila štyri zúbky. Dnes sa cítim výborne, dokonca mi začali rásť čierne kučeravé vlásy."

PÁR SLOV NA ÚVOD

Všetky okolnosti v mojom živote ma viedli postupne k jedinému – humanitárnej pomoci. Opustila som svoju komfortnú zónu istoty, rodinného zázemia a bezpečia a takmer 10 rokov strávila na humanitárnych misiách v Keni, Gruzínsku, Južnom Sudáne, Afganistane, na Haiti, v Bosne a Hercegovine, na turecko-sýrskej hranici a na Ukrajine.

Misie preveria vaše schopnosti a vyťažia z vás silu, o ktorej ste ani netušili. Priamo v teréne vidíte nevyhnutnosť pomoci, vďačnosť ľudí, ktorí sú na ňu odkázaní, a ktorí by inak ostali v zabudnutí.

UNICEF je jednou z najvýznamnejších a najskúsenejších humanitárnych organizácií a ja som mala možnosť vidieť jej programy priamo v teréne. Som rada, že dnes mám, ako výkonná riaditeľka UNICEF na Slovensku, možnosť ľuďom priblížiť svet krásnej a náročnej humanitárnej pomoci.

UNICEF začal pomáhať vo svete po 2. svetovej vojne a pomáha už 75 rokov. Pomoc, žiaľ, na svete potrebuje stále viac ľudí...

Túto elektronickú knižku venujeme každému, kto pomáha alebo pomáhať chce a túži sa o pomoci dozvedieť viac. Dočítate sa, ako práca v teréne prebieha, v ktorých oblastiach by ste sa v nej mohli uplatniť.

Priblížime Vám, ako prebiehala pomoc v Československu po 2. svetovej vojne a čím sa podobá na tú, ktorú poskytuje Slovensko vo svete dnes pod značkou SlovakAid, a to aj s podporou UNICEFu.

Naším spoločným cieľom by malo byť jediné: Naša pomoc už viac nebude potrebná a ľudia sa po akejkoľvek ťažkej situácii dokážu postaviť na nohy a žiť plnohodnotný život.

Našou úlohou je naučiť ich, čo je k tomu potrebné, motivovať, inšpirovať a podporovať ich úspech a pomôcť im v tom aj finančne.

Mária Sliacka, Výkonná riaditeľka Slovenskej nadácie pre UNICEF

UNICEF - KTO SME A ČO ROBÍME?

© UNICEF/UNI41889/Unknown

UNICEF bol založený po 2. svetovej vojne na pomoc deťom, ktorých životy a budúcnosť boli v ohrození. Nezáležalo na tom, odkiaľ pochádzali. Jediné, na čom záležalo, bolo pomôcť deťom, ktoré sa ocitli v núdzi.

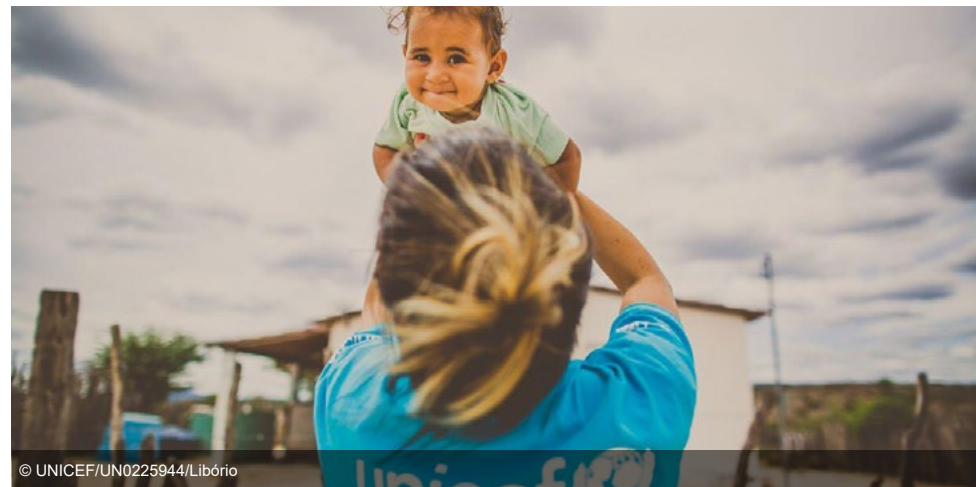
© UNICEF/UNI99421/Unknown

Konflikty a krízy na celom svete ohrozujú a premiestňujú obrovský počet nevinných detí. Milióny z nich čelia chudobe, núdzi, násiliu, vykorisťovaniu a diskriminácii. Dnes preto na výsledkoch našej práce záleží viac, ako kedykoľvek predtým.

© UNICEF/UNI291541/Libório

UNICEF pracuje na tom, aby im zabezpečil detstvo, v ktorom sú milované, chránené, zdravé, vzdelávané, a v ktorom sú schopné naplniť svoj potenciál. Avšak to nie je možné bez zapojenia všetkých - prezidentov, politikov, známych osobností a hlavne srdečných a štedrých obyčajných ľudí, aj tých zo Slovenska.

© UNICEF/UN0225944/Libório

OBSAH

- 4 PÁR SLOV NA ÚVOD
- 5 UNICEF - KTO SME A ČO ROBÍME?
- 7 DOLEŽITÉ MÍLNIKY
- 8 POMOC UNICEFU DNES
- 9 POMOC SLOVENSKU A POMOC SLOVENSKA SVETU
- 13 VÝSLEDKY PRÁCE UNICEF ZA ROK 2020

1 KAPITOLA

DISTRIBÚCIA MATERIÁLNEJ
POMOCI S:15

2 KAPITOLA

PENIAŽKY NA POMOC S:24

3 KAPITOLA

POMOC SA NA MIESTO SAMA
NEDOSTANE S:29

4 KAPITOLA

DOBRÁ A ZLÁ POMOC S:33

5 KAPITOLA

ČO MUSÍM UROBIŤ SKÔR, AKO
ZAČNEM POMÁHAŤ S:38

6 KAPITOLA

FÉROVÁ POMOC? S:45

7 KAPITOLA

SLOVENSKÁ POMOC S:51

8 KAPITOLA

AKO SA PLÁNUJE POMOC S:54

9 KAPITOLA

ČO VŠETKO JE POMOC? S:57

10 KAPITOLA

DLHODOBÉ PROBLÉMY A ICH
RIEŠENIA S:60

11 KAPITOLA

POMOC PRE KAŽDÉ DIEŤA S:68

12 KAPITOLA

OD JEDNODUCHÝCH RIEŠENÍ PO
INOVÁCIE S:71

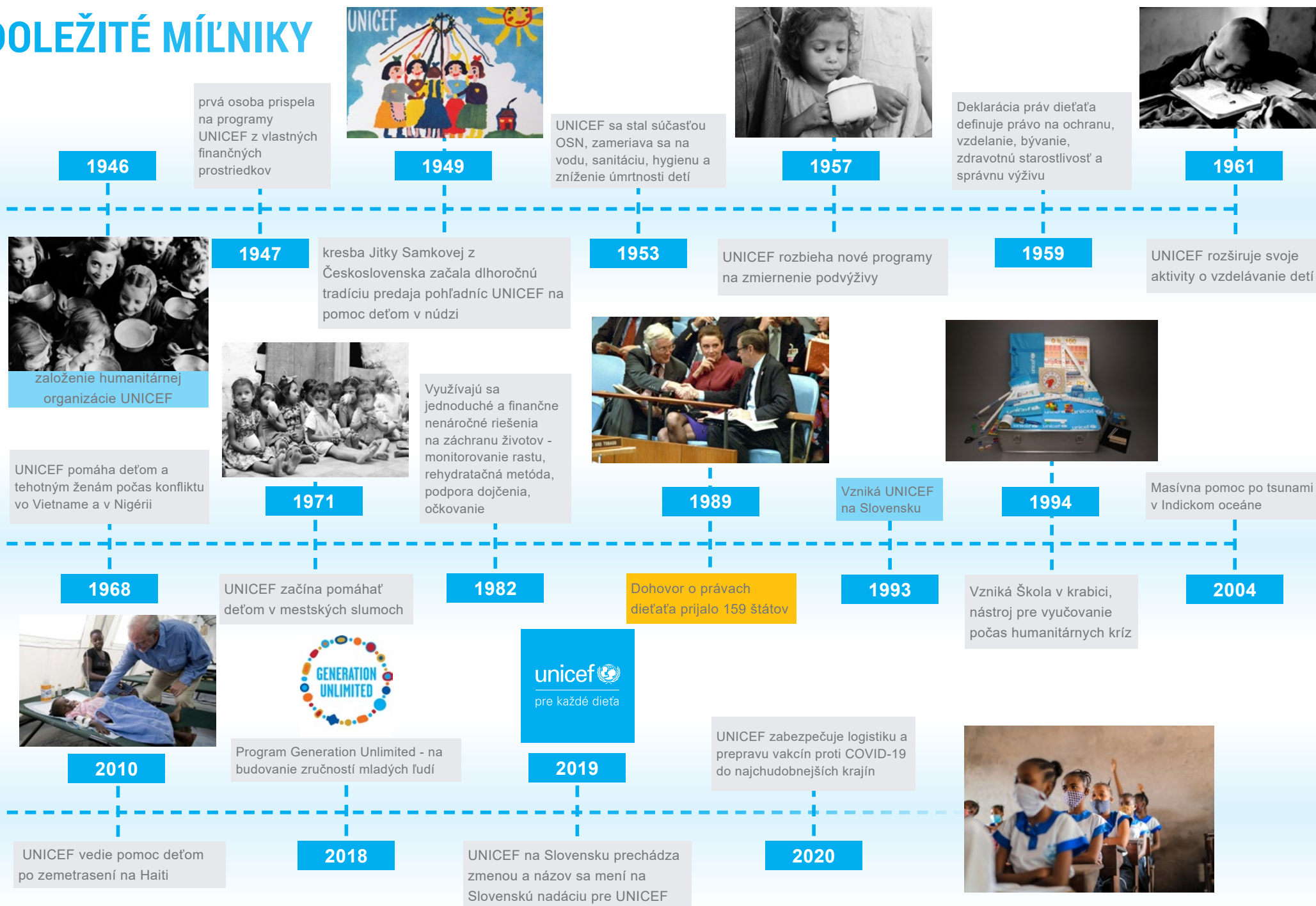
13 KAPITOLA

CHCEM POMÁHAŤ S:77

14 KAPITOLA

ČO VŠETKO MOŽE BYŤ POMOC?
S:80

DOLEŽITÉ MÍLNIKY

KRESBA DIEVČATKA Z ČESKOSLOVENSKA, SPUSTILA DLHOROČNÚ TRADÍCIU PREDAJA POHLADNÍC UNICEF

S UNICEFom sa mnohým spájajú krásne a originálne pohľadnice, kúpou ktorých sme zároveň pomáhali. Ako sa celý tento nápad zrodil? V povojnovom Československu. 7-ročná Jitka Samková z Rudolfova v Južných Čechách, nakreslila v roku 1947 obrázok dievčat tancujúcich okolo mája. Kresba bola poďakovaním za pomoc UNICEFu.

UNICEF dodával ich škole mlieko a rybí tuk. „Bolo to prvé mlieko, ktoré som pila“, spomínala po rokoch pani Jitka. Jej obrázok bol vystavovaný v Prahe a následne ho poslali do ústredia U.N., kde si ho všimli a vytlačili na jeho motívy pohľadnicu v počte 4000 ks. A tak sa zrodila tradícia krásnych UNICEF pohľadníc, ktorých kúpou ľudia prispievali na pomoc deťom v núdzi.

POMOC UNICEFU DNES

UNICEF pôsobí vo viac ako 190 krajinách a teritóriách. Ide o krajiny, ktoré patria medzi najchudobnejšie alebo o krajiny a oblasti, v ktorých prebiehajú nové alebo dlhotrvajúce humanitárne krízy - vojnové konflikty a prírodné katastrofy (povodne, suchá, hurikány, výbuchy sopiek a ďalšie). V týchto krajinách má UNICEF svoje lokálne kancelárie - Country Offices - a zamestnancov, ktorí pracujú v danej krajine.

Okrem toho má UNICEF aj národné komisie. V súčasnosti ich je 33 a sídlia v najbohatších krajinách sveta, vrátane Slovenska. Ich úlohou je hľadať finančné prostriedky na pomoc vo svete, a tiež pomáhať vládě v danej krajine pripravovať také zákony, ktoré zlepšujú životy detí

POMOC SLOVENSKU A POMOC SLOVENSKA SVETU

Po vstupe do Európskej únie sa Slovensko zaradilo medzi najbohatšie krajiny sveta a zaviazalo sa pomáhať chudobnejším krajinám. To však neznamená, že sa pomoc nebude poskytovať zároveň aj doma všade tam, kde je potrebná.

UNICEF pomáha na miestach humanitárnych kríz. Pomáha aj v najchudobnejších krajinách, v ktorých veľmi veľa vecí nefunguje. Ľudia nedostávajú finančnú podporu od štátu, ak prídu o prácu, ženy nemajú platenú materskú dovolenku, keď sa im narodí bábätko.

A naopak, za školy a nemocnice často musia platiť. Zarábajú veľmi málo a počas dňa sa snažia zabezpečiť aspoň jedlo pre seba a svoje rodiny. Ani to sa im niekedy v danej situácii nepodarí a často ostávajú hladní.

U.N. R. A., Bardejov, 1946-47 zdroj: Železničné múzeum Slovenskej republiky

Po 2. svetovej vojne aj ľudia na Slovensku zažívali to isté, čo prežívajú milióny ľudí v krajinách, kde UNICEF pomáha dnes. V Československu po vojne zabezpečovala pomoc organizácia OSN s názvom UNRRA (United Nations Relief and Rehabilitation Administration - Správa Spojených národov pre hospodársku pomoc a obnovu).

Jej úlohu prevzal na seba novo založený Detský fond OSN, ktorý dodnes poznáme pod skratkou UNICEF /predtým United Nations International Emergency Children's Fund, dnes už len ako United Nations Children's Fund/.

Na pomoci UNRRA sa v novembri roku 1943 dohodlo vo Washingtone 44 krajín, ktoré neskôr vytvorili Organizáciu spojených národov (OSN). Cieľom UNRRA bolo pomôcť krajinám, ktoré sa potrebovali spamätať po 2. svetovej vojne, zabrániť hladu a šíreniu epidémií.

U.N. R. A., Štrba, 1946-47 zdroj: Železničné múzeum Slovenskej republiky

Československo bolo jedným zo 16 štátov, ktoré požiadali UNRRA o pomoc. Krajina bola ťažko zasiahnutá vojnou. UNRRA ju zaradila na 6. miesto v poradí krajín, ktoré potrebovali pomoc.¹

Celkový objem pomoci v Československu dosiahol výšku 335 miliónov USD. Československo nebolo len štátom, ktorý pomoc prijímal, ale aj daroval. Do pomoci UNRRA sme prispeli hlavne cukrom a čiernym uhlím pre Poľsko, Juhosláviu a Rakúsko v celkovej hodnote 8,5 milióna USD.²

U.N. R. A., Nemecká - časť Dubová, 1946-47 zdroj: Železničné múzeum Slovenskej republiky

Dnes pomáha Slovensko vo svete cez oficiálnu pomoc krajiny pod značkou SlovakAid. A mnoho Slovákov dobrovoľne finančne prispieva niekoľkým slovenským mimovládnyh organizáciám, vrátane UNICEFu.

Tak ako pomáhala UNRRA v Československu po vojne, pomáha dnes UNICEF deťom v U.N. R. A., Liptov, 1946-47 zdroj: Železničné múzeum Slovenskej republiky

mnohých krajinách sveta. V tejto knihe nájdete informácie o tom, ako vyzerala pomoc vtedy v Československu a ako vyzerá pomoc vo svete dnes.

Logo UNRRA:

Kontrolný tím U.N. R. R. A. na inšpekčnej návšteve pri rekonštrukčných prácach mostových, železničných objektov zničených po odchode fašistických vojsk z okupovaného územia Slovenska 1946-47.

Kontrolný tím U.N. R. R. A. na inšpekčnej návšteve pri rekonštrukčných prácach mostových, železničných objektov zničených po odchode fašistických vojsk z okupovaného územia Slovenska 1946-47. Zľava: Dubová, Štrba, Zvolen, Martin. zdroj fotografií: Železničné múzeum Slovenskej republiky

VÝSLEDKY PRÁCE UNICEF ZA ROK 2020

28 miliónov detí sa narodilo v zdravotníckych zariadeniach podporovaných UNICEFom

4,1 milióna detí sme vyliečili v humanitárnych krízach z akútnej podvýživy

Prevenca detských sobášov
5,7 milióna dievčat

1,7 milióna zdravotne znevýhodnených detí dostalo pomoc od UNICEFu

Cash transfer programy (pomoc hotovosťou) pomohli 51 miliónom detí

4 milióny detí benefitovalo z programov rozvoja zručností

Humanitárna pomoc v 96 krajinách

Podporili sme vývin 615 049 detí počas ich raného detstva

Zabezpečili sme pitnú vodu pre 18,3 milióna ľudí

21 miliónov registrácií novorodencov v 47 krajinách

Menštruačné zdravie a hygienické služby pre 20 495 škôl

Základňa podporovateľov UNICEFu vzrástla na 96 miliónov

(*) Zdroj: UNICEF 2019 Annual Report

© UNICEF/UN0486864/Spalton

© UNICEF/UNI41888/Unknown

S:15

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

KAPITOLA 1

DISTRIBÚCIA MATERIÁLNEJ POMOCI

V núdzovej situácii, keď sa začne strieľať, priženie sa hurikán alebo začne zemetrasenie, utekajú rodiny do bezpečia bez všetkého, oblečení iba v tom, čo majú práve na sebe. Behom krátkej chvíle sa tak stávajú vyslídenými bez akýchkoľvek osobných vecí. Sú odkázaní na pomoc a je potrebné urýchlene zabezpečiť základné potreby na ich prežitie:

potraviny a vodu

materiálne zabezpečenie

zdravotnú pomoc a lieky

Niektorí ľudia potrebujú pomoc iba na pár dní, iní ostanú odkázaní na pomoc niekoľko týždňov, mesiacov alebo aj rokov. Formy pomoci sa budú v priebehu času meniť.

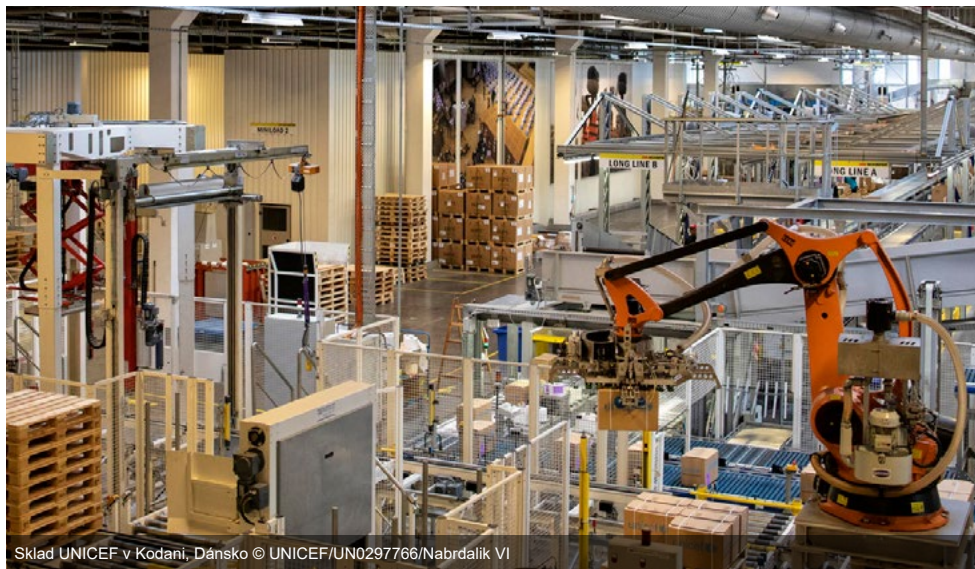
MATERIÁLNA POMOC DOVEZENÁ ZO ZAHRANIČIA

Keď ľudí zasiahne obrovská katastrofa, často nie je možné v blízkom okolí niekoľko dní alebo aj týždňov takmer nič kúpiť. UNICEF má zásoby materiálnej pomoci v skladoch v Kodani, Dubaji, Šanghaji, Paname, Akre a Brindisi, aby mohol týmto ľuďom pomôcť do 24 hodín. V skladoch je aj pomoc, ktorú je v niektorých krajinách ťažké zohnať vo veľkom množstve. Ako napríklad lieky, či vitamíny. UNICEF prepravuje materiálnu pomoc do **85 krajín sveta**. Potrebne veci sa nakupujú od firiem z celého sveta. Ak UNICEF urobí obrovský nákup pre viacero krajín naraz, dokáže ušetriť milióny EUR. V roku 2020 tak ušetril **176, 6 milióna USD**.³

Sklady UNICEFu vo svete:

V ROKU 2020 SA UNICEF VO SVOJICH SKLADOCH PRIPRAVIL NA TAKÚTO POMOC

Sklad UNICEF v Kodani, Dánsko © UNICEF/UN0297766/Nabrdalik VI

OČKOVANIE DETÍ

- 1,9** miliardy vakcín pre 102 krajín na očkovanie približne 45% detí do 5 rokov proti ochoreniam ako sú napr. obrna či osýpky
- 67** miliónov solárnych systémov na zabezpečenie chladenia vakcín v teplých krajinách, kde je problém s elektrinou

LIEČBA PODVÝŽIVY

- 46,836** ton arašidovej pasty na liečbu akútne podvyživených detí pre 70 krajín
- 583,6** miliónov tabliet vitamínu A
- 178,4** milióna tabletiiek na odčervenie
- 620** miliónov sáčkov s práškovou výživou
- 553** miliónov tabletiiek železa a kyseliny listovej

VYBAVENIE PRE NEMOCNICE, V KTORÝCH SA STARAJÚ O DETI A BUDÚCE MAMIČKY

- 68,771** súb so základnými zdravotnými pomôckami pre 65 krajín
- 912,6** miliónov injekčných striekačiek
- 10** miliónov krabíc na zdravotnícky odpad
- 4,2** milióna diagnostických testov na HIV
- 11,5** miliónov testov na diagnostikovanie malárie pre 20 krajín
- 500** miliónov kusov rôzneho vybavenia pre lekárov a zdravotníkov, ktoré sa používajú ako ochrana proti COVID-19 (masky, respirátory, ochranné oblečenie, ochranné štíty, rukavice, testy)

© UNICEF/UN0432194/Mahari

PREVENIA PRED MALÁRIOU A ĎALŠÍMI OCHORENAMI

17,8

milióna ochranných sieťok proti hmyzu pre 28 krajín

© UNICEF/UN0359997/Naftalin

ZABEZPEČENIE PITNEJ VODY, SANITÁCIE A HYGIENY

748

milióna tabliet na dezinfekciu vody

3,4

milióna balíčkov so základnými hygienickými potrebami

flokulačné sáčky na dezinfekciu 17,5 miliárd litrov vody

242,29

milióna balíčkov rôznych liekov na liečbu zápalu pľúc dojčiat, malárie, infekcií či HIV pre 47 krajín

VZDELÁVANIE

101,755

balíčkov so školskými potrebami, vrátane vybavenia pre škôlky a voľný čas

Škola v krabici © UNICEF/UN0423097/Galstyan

MATERIÁLNA POMOC UNRRA PRE ČSR PO 2. SVETOVEJ VOJNE

Starší ľudia si spomínajú na potravinovú pomoc, ktorú UNRRA rozdávala po 2. svetovej vojne aj v Československu. Išlo o potraviny, ktoré boli pôvodne určené pre amerických vojakov. Keď vojna skončila, slúžili pre ľudí ako lahôdka a na zlepšenie výživy. Nešlo o naliehavú pomoc. Balíčky boli tvorené tak, aby prežili vojaci. Preto sa nám ich obsah môže dnes zdať čudným. Od dnešných potravinových balíčkov odlišujú.

BALÍČKY UNRRA DISTRIBUOVANÉ V ČESKOSLOVENSKU:⁴

Raňajky:

- 1 krabička škoricových žuvačiek
- 4 cigarety
- 1 konzerva vajec so šunkou - 99g
- 2 balíčky kávového prášku „Nescafé“
- 1 ovocná tyčinka 56,6g
- 1 balíček lisovaných obilninových vločiek pre prípravu raňajok 52,2 g
- 4 kocky cukru
- 1 balíček toaletného papiera
- 1 drevená lyžica
- 1 kľúčik na otvorenie konzervy

Obed:

- 1 krabička škoricových žuvačiek
- 4 cigarety
- 1 konzerva údeného hovädzieho mäsa 106g
- 2 balíčky čokolády 28,3g
- 1 instantná polievka 10g
- 1 balíček kávového výťažku „Nescafé“ 5g
- 1 balíček kryštálového cukru 23g
- 4 keksíky
- 1 kľúčik na otvorenie konzervy

Večera:

- 1 krabička škoricových žuvačiek
- 4 cigarety
- 1 konzerva údeného hovädzieho mäsa 106g
- 2 balíčky čokolády 28,3g
- 1 instantná polievka 10g
- 1 balíček kávového výťažku „Nescafé“ 5g
- 1 balíček kryštálového cukru 23g
- 4 keksíky
- 1 kľúčik na otvorenie konzervy
- Súčasť balíčka:
- 1 balíček ovocného prášku 7g
- 1 balíček lisovaného kryštálového cukru 34g
- 1 cukrová, ovocná alebo čokoládová tyčinka
- 4 keksíky

Pamätníci spomínajú

S rybím tukom sme vyvádzali

pani Mária z Bratislavy spomína:

Ľudia dostali sušené mlieko, handry, rybí tuk, zubné kefky, zubné pasty. Pamätám si na kávu. Bola zlisovaná do kociek s cukrom. Málokomu sa však káva ušla, lebo tu boli všelijakí šmelinári. Sušené mlieko sme nechceli, nechutilo nám. Rybí tuk sme jedli v škole vo forme kapsúl. Dávali sme guľôčky na pec, tie sa rozprskli a všade bol smrad. A nik to samozrejme nechcel jesť. Národný výbor mal pomoc pod palcom. Rybí tuk sme dostávali v škole, ale ostatné sme dostali domov. Sušené mäso v konzerve bolo hnusné. Fazuľa aj orieškové maslo nám chutili. Prvýkrát v živote sme ochutnali žuvačky. Najviac nám chutil chlieb natretý margarínom a posypaný cukrom.

ČO JE V BALÍČKU S POTRAVINAMI DNES?

Balíček s potravinami by mal zabezpečiť dostatočnú výživu a mať predpísanú nutričnú hodnotu. Najmä keď ho dostanú ľudia, ktorí nič iné jesť nebudú. V každej krajine môže potravinový balíček vyzeráť úplne inak.

© UNICEF/UN0486555/Hayyan

Sú v ňom potraviny, typické pre danú krajinu. Najčastejšie ich uložia do krabíc. Ale môžu sa rozdávať aj ťažké vrecia.

Mimovládne organizácie, ktoré rozhodujú o tom, aké potraviny a v akom množstve budú rozdávať, musia poznať:

- miestne zvyky,
- demografickú štruktúru obyvateľov,
- aktivitu obyvateľov,
- klímu v krajine,
- úroveň podvýživy v krajine,
- rôzne typy ochorení, ktoré sa v krajine šíria.

Potraviny môžu byť v každej krajine rozdielne, ale počet kalórií by mal byť všade

rovnaký. Určuje ho Svetový potravinový program (WFP) a predstavuje: 2100 kalórií na 1 dospelú osobu na deň, z toho 10 -12 % tvoria proteíny, 17 % tuk mikroživiny ako vitamín A, železo, jód a zinok.

V balíčku sú potraviny pre celú rodinu. Obsah balíčka sa vypočíta najčastejšie pre 4 osoby. Ak je rodina väčšia, potraviny sa doplnia za každú ďalšiu osobu. Rodiny dostanú potraviny na dlhšiu dobu - napríklad týždeň alebo 1 mesiac.⁵

Balíček vo všeobecnosti obsahuje

- základné potraviny ako múka alebo ryža,
- strukoviny ako šošovica, cicer,
- rastlinný olej obohatený o vitamíny A a D,
- cukor,
- jodizovanú soľ.

Príklad potravinového balíčka, ktorý sa distribuoval od začiatku vojnového konfliktu na Ukrajine:⁶

Prídelový obsah	Denný prídel	Energia	Rodina 4 osoby/ 1 deň
	g/osoba/deň	kcal	g/rodina
Pohánka	100	343	400
Cestoviny	100	371	400
Fazuľa/Strukoviny	45	150	180
Mäso v konzerve	45	99	180
Slniečnicový olej	30	265	120
Cukor	15	58	60
Jodizovaná soľ	3	0	12
Ovsené vločky	100	350	400
Ryby v konzerve v olivovom náleve	45	94	180
Ryža	100	360	400
Čaj (čierny)	6	0	24
spolu	589	2090	2356

Pokiaľ ľudia nie sú odkázaní iba na potravinové balíčky, ale majú aj iný zdroj potravín, počet kalórií v balíčku môže byť menší. Napríklad na Ukrajine 1600 kcal/osobu/deň.

Plný ukrajinský balíček pre 1 rodinu by vážil do 70 kg, ale distribuovali sa balíčky aj s menšou hodnotou. Potraviny je potrebné dopraviť k tisíciam rodín. Balíčky sú veľké a ťažké. Často rozdelené do viacerých menších krabíc s označením napr. A + B.

Ak v danom meste fungujú obchody, tak je oveľa jednoduchšie, ak si ľudia nakúpia potraviny sami. Ako sa to dá zabezpečiť?

Pamätníci spomínajú

Maslo neznámej chuti a slané sušienky

pán Ing. Szojka spomína:

“Narodil som sa v roku 1938, a tak sa na túto pomoc trochu pamätám. V roku 1948 sme bývali na Markovičovej (teraz Kozej) ulici. Ja som chodil do XXII. národnej školy na Podjavorinskej. V škole nám na desiatu rozdávali chlieb s arašidovým maslom, ktoré sme jedli prvýkrát v živote. Vôbec nám nechutilo. Preto sme maslo oškrabali. Tešili sme sa na kekсы. Tie však boli slané a nechceli sme ich jesť. Otec mi vysvetlil, že ich dostávali vojaci v púšti, ktorí sa veľmi potili, a tak nahrádzali v tele soľ. Chutili nám iba čokoládovo-kakaové pagáčiky, ktoré sme cmúľali. Ale bolo ich málo. Vraj dodávali aj mlieko v prášku, ale to sme my nedostávali.”

POTRAVINOVÁ POMOC V MAURITÁNII POČAS PANDÉMIE COVID-19

Svetový potravinový program (World Food Programme - WFP) organizoval v Mauritánii distribúciu jedla (ryža, olej, soľ a cukor) a finančnú pomoc každé 2 mesiace od začiatku pandémie COVID-19 pre 63 000 utečencov z Mali. K jedlu bolo vždy pribalené aj mydlo.

© UNICEF/UN0471415/Pouget

ÚLOHA: ZEMETRASENIE V TALIANSKU

NASTALA NÚDZOVÁ SITUÁCIA. ČO TERAZ? SKÚSTE SI TO...

POSTUP:

Rozdeľte sa do 3 skupín. Skupina 1 potrebuje veľkú krabicu. Skupina 2, papiere a ceruzku. Počkajte, kým skupina 1 a 2 vypracujú svoje zadanie. Po ich dokončení môže začať pracovať na svojom zadaní aj skupina č.3.

ZADANIE:

Predstavte si, že všetci sa nachádzate v Taliansku, ktoré počas vrcholiacej dovolenkovej sezóny zasiahlo zemetrasenie (pomerne veľké územie). Ľudia sú evakuovaní do škôl.

SKUPINA 1: ĽUDIA, KTORÍ CHCÚ POMÔČŤ

Práve ste videli v televízii, že došlo k zemetraseniu. Vás to našťastie nezastihlo. A tak sedíte pred skriňou a rozmýšľate, ako by ste pomohli. Vyberte krabicu a každý z členov skupiny dá do krabice nejaký kus oblečenia alebo topánky, ktorými by ste chceli pomôcť obetiam zemetrasenia.

SKUPINA 2: ĽUDIA, KTORÍ POMOC POTREBUJÚ

Zasiahlo vás zemetrasenie. Ste evakuovaní do jednej zo škôl. Mimovládne organizácie zisťujú, čo potrebujete. Každý z vás napíšte na papier jeden kus oblečenia, ktorý vám chýba. Či už ide o obuv, alebo oblečenie, napíšte aj veľkosť, akú potrebujete.

SKUPINA 3: MIMOVLÁDNA ORGANIZÁCIA

Dostali ste zoznam toho, čo ľudia, ktorí boli evakuovaní, potrebujú. Prišiel vám však aj kamión s pomocou od ľudí (krabica zo skupiny 2).

Skúste rozdeliť oblečenie (ktoré ste dostali od skupiny 2) podľa potrieb, ktoré mali študenti v skupine 1. Komu čo dáte?

Na záver spoločne diskutujte:

- Ako sa vám podarilo naplniť potreby ľudí?
- Čo vám ostalo?
- Ako si myslíte, že sa cítia ľudia, keď vidia, že niekto dostane niečo navyše a niekto vôbec nič?

zdroj úlohy:⁷

KAPITOLA 2

PENIAŽKY NA POMOC

Niekedy môže byť oveľa jednoduchšie rozdávať ľuďom peniaze, bankomatové karty či nákupné poukážky, aby si kúpili to, čo potrebujú. Samozrejme, ak sú otvorené obchody a je v nich dostatok tovaru.

© UNICEF/UN0465238/Pouget

SKÚSENOSTI Z TERÉNU

Keď začala vojna v Sýrii, veľa ľudí utieklo do okolitých krajín: Turecka či Libanonu. Mnohí utiekli iba s tým, čo mali práve na sebe. Mnohí minuli peniaze na cestu a bývanie. Veľa ľudí sa nedokázalo dostať k svojim úsporám v banke. Dostali sa aspoň do krajiny, kde nebola vojna. Čokoľvek potrebovali, bolo možné kúpiť. Pre mimovládne organizácie bolo oveľa lacnejšie a jednoduchšie rozdať peniaze, ako nakupovať potraviny, držať ich na sklade, organizovať ich distribúciu, zabezpečiť, aby sa o balíky nehádali...

© UNICEF/UN0229227/Herwig

Ak dostali peniaze, každá rodina si mohla kúpiť to, čo práve najviac potrebovala. Miestni ľudia boli nahnevaní na utečencov, že ich je priveľa. No ak nakupovali, bolo to výhodné aj pre nich. Dokázali si tak v svojich obchodoch lepšie zarobiť a mali viac práce.

Ako?	Výhody	Nevýhody
Peniaze sa odošlú cez internetbanking na novú bankomatovú kartu. Z bankomatu môžu vybrať aj hotovosť.	Za hotovosť môžu nakúpiť aj na trhu. Tu predávajú ovocie a zeleninu aj babičky či rodiny, ktoré majú záhradu, pre ktorých je to zdroj príjmu. Nakúpia viac za menej peňazí. Výber je široký, všetko je čerstvé.	Je ťažšie kontrolovať, či si ľudia naozaj kúpili to, na čo boli peniaze určené. Banky si často účtujú poplatok za výber hotovosti z bankomatu. Ak má niekto v banke dlh, banka stiahne automaticky peniaze z karty.
Peniaze sa pošlú na novú bankomatovú kartu. Nie je možný výber hotovosti. Platiť kartou môžu iba v konkrétnych obchodoch.	Obchody vedú vytlačiť zoznam toho, čo si ľudia so špeciálnymi kartami kúpili. Je možné kontrolovať použitie peňazí. Je oveľa ťažšie pomoc zneužiť.	Zvýhodňujú sa veľké obchodné reťazce. Nie je možné podporiť malých obchodníkov, pre ktorých sú kupujúci otázkou prežitia. Ak má niekto dlh na účte v tej istej banke, banka
Potravinové lístky (podobné slovenským stravným lístkom).	Majú určené použitie. Ak by si chceli kúpiť niečo iné ako tovar, na ktorý sú určené, tak im to nepredajú.	Nie je možné použiť ich na trhu. Ak do obchodu chodí veľa ľudí s lístkami, tovar bude zdražovať, bude chýbať. Ovocie a zelenina sú menej kvalitné ako na trhu.

AKO SA URČUJE SUMA FINANČNEJ POMOCI

Ocena sa potraviny v odporúčanom balíčku. Ak sú obchody otvorené, a ľudia majú možnosť kúpiť si aj niečo iné, stačí pokryť iba 75 % ceny balíka. Po určitom čase je potrebné cenu prehodnotiť. Ak bude kríza dlho trvať, ceny potravín budú rásť.

Hodnota potravinového balíčka na Ukrajine v roku 2015 bola približne 60 USD/osoba/mesiac.

© UNICEF/UN0432322/Volskyi

NA ČO VŠETKO JE POTREBNÉ MYSLIEŤ, AK ROZDÁVAME PENIAŽKY?

PROBLÉM:

Ak chceme, aby ľudia dostali peniažky a mohli používať v obchodoch špeciálne bankomatové karty, ľudia, ktorí pomoc dostanú, si budú musieť v dohodnutej banke otvoriť špeciálny účet. Bude ich veľa. Pred bankou sa budú tvoriť dlhé rady. Ľudia aj pracovníci banky budú nervózni. Rad ľudí je nebezpečný, ak ide o mesto, v ktorom sa vyskytujú ozbrojené skupiny a strieľa sa. Treba zabrániť ohrozeniu ľudí.

RIEŠENIE:

Organizácia, ktorá poskytuje pomoc, zriadi telefonické centrum. Zamestná ľudí, ktorí budú celé dni pozývať ľudí na registráciu, registrovať ich, kontrolovať dokumenty a v bankách dohodnú stretnutie v pobočkách na konkrétny deň a čas.

Pamätníci spomínajú

Šaty, aké nemal nikto

Pani Mária z Bratislavy spomína:

Mali sme učiteľku, ktorá chodila zvlášťne poobliekaná. Nám deťom sa to zdalo krásne. A ona mala oblečenie z UNRRA. Nám sa to oblečenie veľmi páčilo, pretože po vojne boli ťažké časy a nebolo si čo obliecť. Niekedy sme nevedeli, či je to moderné, či starodávne, či sa také šaty nosia. Lebo nikto také šaty nemal.

© UNICEF/UN0339421/Frank Dejong

U.N. R. R. A., zdroj: Železničné múzeum Slovenskej republiky

U.N. R. R. A. Nemecko, zdroj: archives.un.org/germany-unrra-1070⁸

ÚLOHA: POVODNE V BRATISLAVE

NASTALA NÚDZOVÁ SITUÁCIA. ČO TERAZ? SKÚSTE SI TO...

Predstavte si, že na Slovensku vypukli veľké povodne. Najviac bola zasiahnutá Bratislava, časť Ružinov. Veľa ľudí museli evakuovať narychlo a umiestnili ich do rôznych škôl v Bratislave. Predpokladá sa, že minimálne 7 dní sa nebudú môcť ľudia do svojich bytov vrátiť. Niektorí z nich odišli k svojim známym do iných miest. Medzi umiestnenými ľuďmi sú dôchodcovia (asi 200), matky, ktoré po rozvode ostali samé bez muža s deťmi (asi 50 matiek a približne 80 detí). Ale aj sociálne slabšie rodiny - asi 50 rodín (priemerná veľkosť rodiny je 5 členov/muž, žena a 3 deti). Spolu 580 osôb. UNICEF má možnosť pomôcť týmto ľuďom a vďaka spolupráci s TESCO majú možnosť prispieť vo výške 3000 EUR na zakúpenie základných hygienických potrieb. Zvažuje 2 možnosti: Buď vytvorí balíčky s hygienickými potrebami a bude ich distribuovať, alebo využije kupóny na nákup hygienických potrieb.

POSTUP:

Rozdeľte sa do 2 skupín a diskutujte o svojom zadaní. Pripravte plán, ako by vyzerala pomoc vo vašej skupine. Porovnajte, ktorý typ pomoci by ste si vybrali ako efektívnejší a prečo.

ČAS:

približne 45 min. – 1 hod. (spracovanie zadania + prezentácia)

ZADANIE:

SKUPINA 1: DISTRIBÚCIA HYGIENICKÉHO BALÍČKA

Zostavte obsah hygienického balíčka a jeho cenu. Aké základné hygienické potreby budú ľudia na 1 týždeň potrebovať? Ako zabezpečíte, aby balíčky mali pomerne rovnaký obsah, ale zohľadnite veľkosť domácnosti? (Např. 1 balíček bude iba predôchodcu, ale iný balíček je potrebný pre rodinu s 3 deťmi). Nezabudnite tiež na to, že ženy môžu potrebovať hygienické vložky a malé deti plienky. Toaletný papier či mydlo tiež nie je v školách k dispozícii a mali by byť súčasťou balíčka. Postačí Vám 3000 EUR pre 580 ľudí, alebo budete vedieť pomôcť iba menšiemu počtu? Ak sa rozhodnete pomôcť menšiemu počtu ľudí, ako ich vyberiete a komu pomoc odmietnete?

SKUPINA 2: DISTRIBÚCIA KUPÓNOV NA NÁKUP HYGIENICKÝCH POTRIEB

TESCO vám ponúka možnosť rozdať kupóny na nákup hygienických potrieb v celkovej hodnote 3000 EUR. V školách je 580 osôb, čo znamená, že hodnota jedného kupónu bude 5 EUR. Ako budete tieto kupóny distribuovať? Rozdáte 1 kupón na každú osobu alebo budete postupovať inak? Myslíte si, že je hodnota kupónu dostatočná? Nezabudnite tiež na to, že ženy môžu potrebovať hygienické vložky a malé deti plienky. Toaletný papier či mydlo tiež nie je v školách k dispozícii. Postačia Vám kupóny pre 580 ľudí, alebo budete vedieť pomôcť iba menšiemu počtu? Ak sa rozhodnete pomôcť menšiemu počtu ľudí, ako ich vyberiete a komu pomoc odmietnete? Vaši donori neveria tomu, že ľudia kupóny nezneužijú.

Keďže v skupine je aj pár neprispôsobivých občanov, obávajú sa, že tieto kupóny budú použité na nákup cigariet alebo alkoholu... Ako budete kontrolovať, že ľudia si kúpia iba hygienické potreby?

zdroj úlohy:⁹

© UNICEF/UN0498807/

© UNICEF/UN0528320/Shekhar Kash

© UNICEF/UNI134404/Sokol

© UNICEF/UN0264801/Chute

KAPITOLA 3

POMOC SA NA MIESTO SAMA NEDOSTANE

Ak sa rozhodneme poslať pomoc do zahraničia, či už je to sklad UNICEFu alebo materiálna pomoc zo Slovenska, nič sa nedopraví samo. Všetko treba poriadne zabaliť, naložiť na dopravný prostriedok, správne uskladniť, vyložiť a dopraviť k ľuďom. Trvá to nejaký čas, preto sa môže stať, že pomoc prichádza neskoro. Preto sa môže stať, že pomoc prichádza neskoro. Zimné oblečenie príde na konci zimy, semenka na sadenie na konci sezóny sadenia - áno, aj to sa stáva. Na všetko je potrebné vyplniť veľké množstvo papierov, rešpektovať lokálne zákony, zákazy a nariadenia. Aj preto je vždy najlepšie nakúpiť pomoc čo najbližšie.

Obyvatelia južného slovenska 1946. zdroj: Železničné múzeum Slovenskej republiky

POMOC UNRRA:

Aj obyvatelia bývalého Československa potrebovali po 2. svetovej vojne pomoc. Pomohla im UNRRA. Ako však táto náročná humanitárna logistická operácia prebiehala?

Doprava pomoci UNRRA z USA do Československa:

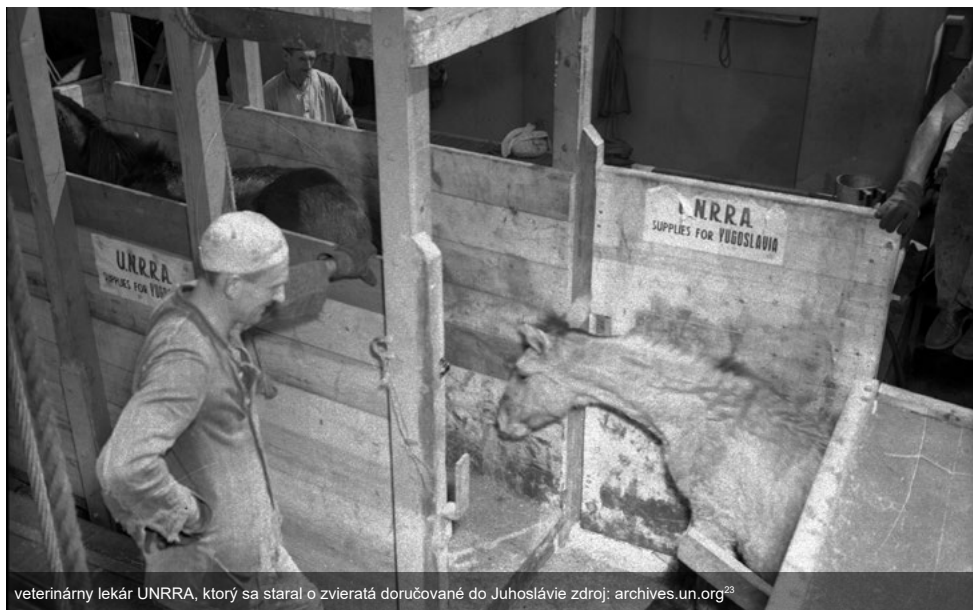
Prvá zásielka UNRRA pre Československo vyplávala na parníku z Washingtonu 23. marca 1945. Lode doplávali do rumunského prístavu Constantze 8. apríla 1945. Kontajnery sa následne nakladali na vlak. Na územie republiky dorazili 2. mája, do cieľovej stanice v Trebišove. **Cesta na Slovensko trvala 40 dní.** Išlo o 19 t tovaru, v ktorom prevažovali predovšetkým potraviny. Kompletná zásielka bola zložená v miestnych skladoch.

Pracovníci ukládajú vrecia s cukrom UNRRA v prístave Bari (Taliansko) zdroj: archives.un.org²²

Celková kapacita všetkých skladov bola odhadovaná asi na 1300 - 1400 vagónov tovaru. Hneď ako sa opravili zničené mosty do Košíc, mohol byť tovar dopravený z Trebišova i do miestnych skladov. Odtiaľ bol tovar nákladnými autami rozvázaný do najpostihnutejších oblastí Slovenska.

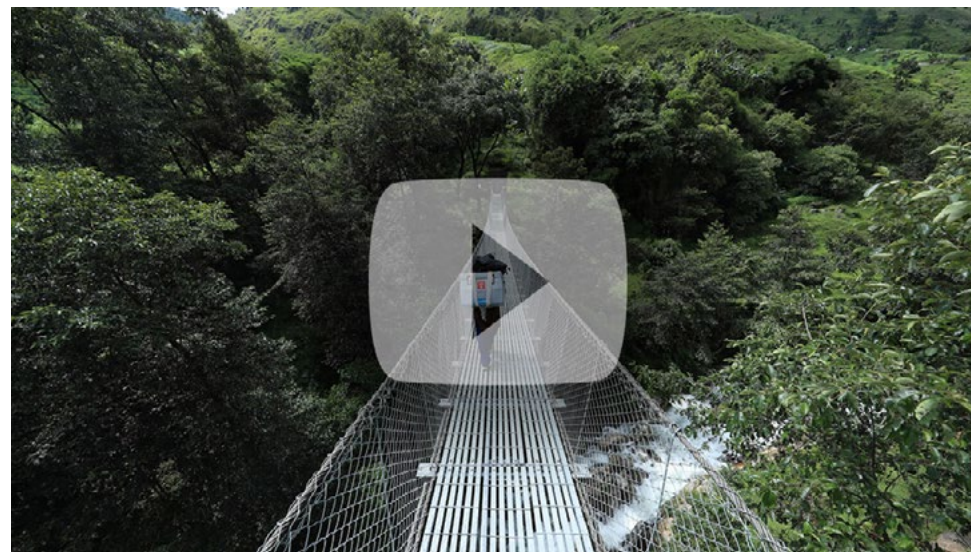
Vzhľadom na nedostatok vozidiel UNRRA už v druhom transporte poslala na Slovensko 44 nákladných áut, nie však kompletne zostavených. Karosérie boli ešte v skladoch v Constantzi, preto museli byť na mieste provizórne vyrobené z drevených hranolov. Z dôvodu nedostatku pohonných látok však bolo nutné vyslať nákladné autá naspäť do Constantze, aby dovezli potrebné množstvo benzínu. Nedostatok uhlia, vagónov a lokomotív blokovali prístav a vykladanie lodí.¹⁰

veterinárny lekár UNRRA, ktorý sa staral o zvieratá doručované do Juhoslávie zdroj: archives.un.org²³

AKO VYZERÁ DOPRAVA POMOCI UNICEF DNES?

Ani dnes nie je doprava jednoduchá. Lietadlá, autá, bicykle, člny, laná, drony, ťavy či soby. To všetko sa pri doprave pomoci používa. Pretože to nikdy nevzdávame! Vždy chceme dopraviť pomoc aj na tie najmenej dostupné miesta.

zdroj videa: © UNICEF/UN0353602, Slovenská nadácia pre UNICEF

SKÚSENOSTI Z TERÉNU

V roku 2020 celý svet zasiahla pandémia COVID-19. Najúčinnnejšou pomocou, tak ako pri všetkých ostatných pandémiách, je očkovanie. Prípravy na očkovanie vakcínami proti vírusu SARS-CoV-2, ktorý spôsobuje ochorenie COVID-19, spôsobili komplikácie aj na Slovensku. O čo náročnejšie je zabezpečiť vakcíny a ich správne chladenie počas prevozu a uskladnenia v krajinách, kde je stále horúco, kde sú výpadky elektriny alebo kam je ťažké vakcíny prepraviť? UNICEF zabezpečuje celý tento náročný proces v najchudobnejších krajinách sveta.

© UNICEF/UNI358227/Mulala

Pamätníci spomínajú

UNRRA ma zaobliekla

Pán Valter spomína:

„Mám aj fotografiu z toho obdobia. Oblečenie som nemal žiadne. Dostal som ... Dodávala ho UNRRA. Chudobné rodiny dostávali oblečenie, a tak sa mne dostali čižmy s remienkom, šnúrovačky.”

Zamestnanci UNRRA triedia zimné oblečenie na distribúciu v južnom Taliansku zdroj: archives.un.org¹¹

zdroj príbehu:¹²

ÚLOHA: MÁME VAKCÍNU - ČO VŠETKO TREBA RIEŠIŤ PRI JEJ DOPRAVE?

NASTALA NÚDZOVÁ SITUÁCIA. ČO TERAZ? SKÚSTE SI TO...

V roku 2020 celý svet zasiahla pandémie COVID -19. Ľudia nemohli cestovať, ak cestovali, museli ostať v karanténe. Ale problém bol aj s dovážaním pomoci. Veľa lietadiel nelietalo a humanitárni pracovníci boli po prilete do krajiny tiež v karanténe. Pandémiu možno potlačiť očkovaním. Aby ľudia mohli cestovať a ochorenie sa nešírilo, zaočkovať sa musia ľudia vo všetkých krajinách, aj v tých najchudobnejších, aj ľudia v utečeneckých táboroch či oblastiach kde je vojna.

Zamyslite sa nad tým, s akými problémami sa UNICEF stretáva pri prevoze vakcín, napríklad z Európy do Južného Sudánu a Sýrie.

Pozrite si nasledujúce video o tom, ako UNICEF zabezpečuje logistiku prepravy vakcín:

Čo všetko vás vo videu prekvapilo?

unicef

General Discription

Set of Winter Clothing for Child aged 1 - 2 Years

Set contains :

- 1- Unisex thermal set, top and bottom
- 2- Unisex warm jacket
- 3- Unisex warm cotton puffball trousers
- 4- Woolen hat, mittens and scarf set
- 5- Woolen socks
- 6- Winter Boots , size 2 year

Customer Ref : border Kits - winter
P.O # 45148590

Supplier Code : 1900019326
ITEM : 00030

Material No : S0000752
Approx Weight : 1.151 Kg
Volume : 0.021 cbm

Package Volume : 40 Long x 35 width x 1

unicef

on
thing for Child aged 7 Years

Customer Ref.: Winterization kits

P.O# 45156418

Supplier Code: 1900019326
ITEM: 00010

Material No: S0000755
Approx Weight: 2.289 Kg
Volume: 0.035 cbm
Package Volume: 40*35*25

KAPITOLA 4

DOBRÁ A ZLÁ POMOC

Vlády jednotlivých štátov sa radi zapájajú do materiálnej pomoci. Je to niečo konkrétne a viditeľné. Niečo, čo reprezentuje solidaritu krajiny. Finančnú pomoc nevidno. Nie je možné urobiť fotografie, ako sa odosiela. Obyvatelia štátov, ktoré pomoc pošlú, majú radi pocit, že posielajú niečo konkrétne, niečo, čo sa nedá spreneveriť. Radi vidia konkrétnych ľudí, ktorí ich pomoc dostali. A potom sa stane to, že pomáhame tak, ako chceme my, a nie tak, ako to zasiahnúť ľudia v danej chvíli potrebujú. A naša pomoc je neefektívna.

TRIČKÁ PRE DINKOV V UTEČENECKOM TÁBORE KAKUMA, KEŇA

ZLÁ POMOC

V učňovskom stredisku, ktoré sa nachádzalo v utečeneckom tábore Kakuma, na hranici Kene a Južného Sudánu, potrebovali tričká pre dospelých mužov z Južného Sudánu. Väčšina mužov, ktorí nemali oblečenie, pochádzala z kmeňa Dinkov. Dinkovia sú známi tým, že sú veľmi chudí a vysokí. Často merajú viac ako 2 metre. Žiadosť o tričká pre mužov v Kakume sa dostala aj na japonskú ambasádu. Japonská vláda poslala stovky kusov tričiek. Náklady na dopravu boli pomerne vysoké. Tričká, ktoré poslali, nakoniec mohli použiť iba pre deti, pretože dospelý muž v Japonsku je oveľa nižší ako dospelý Dinka. Pomoc bola síce pekná, ale zbytočne drahá a neefektívna.

DOBRÁ POMOC

Oveľa lepším riešením je, ak by vláda poslala peniaze. Napríklad tie, ktoré použila na zaplatenie dopravy tričiek z Japonska do Kene. Z letiska v hlavnom meste lietajú do utečeneckého tábora len špeciálne lety OSN, ktoré vozia ľudí aj materiál. A lety sú drahé.

Tričká mohli zakúpiť priamo v Keni, čo najbližšie ku Kakume. Ak by tričká kúpili na trhu, kde sa predáva množstvo oblečenia dovezeného z bohatých krajín ako obnosené, našli by tu značkové, kvalitné a pomerne nové tričká. Ich cena by sa pohybovala v prepočte medzi 1 - 2 eurami za tričko. Okrem samotnej pomoci s tričkami by tak:

- podporili miestnych predavačov, ktorí si tak zarábajú na jedlo pre svoju rodinu,
- pri väčšom nákupe by miestni predavači zarobili dostatok peniažkov aj na školské poplatky pre svoje deti,
- ak by tričká nakúpili na trhu v samotnom utečeneckom tábore, pomohli by niektorým rodinám, ktoré si privyrábajú, postaviť sa na vlastné nohy a umožnili by im odísť z tábora,
- boli oveľa šetrnejší k životnému prostrediu.

SKÚSENOSTI Z TERÉNU

Povodne v Bosne a Hercegovine

Počas obrovských povodní v Bosne a Hercegovine bolo zaplavených mnoho miest. Voda v niektorých mestách urobila väčšie škody ako vojnový konflikt. Budovy boli zaplavené do výšky aj 2 metrov. Kvôli vlhkosti bola poškodená statika. Všetok tovar z obchodov sa musel vyhodiť a v postihnutých mestách sa dalo toho kúpiť veľmi málo. Pôda aj budovy boli kontaminované, lebo voda z povodní niesla aj mnoho uhynutých zvierat či rôznorodý odpad. Niektoré rodiny boli evakuované, nestihli upratať, a v mestách sa niekoľko týždňov šíril strašný zápach.

Ľudia, nielen zo Slovenska, chceli pomôcť. A tak sa pri hraniciach hromadili kamióny s konzervami, dekami a opotrebovaným oblečením.

Ako to videli ľudia v zasiahnutých oblastiach? :

- prvé týždne upratovali ako dobrovoľníci hrubú špinu a pomáhali starším, ktorí nevládali,
- upratovali ulice,
- potom prichádzali kamióny s jedlom a oblečením, museli nájsť priestor, kde

budú dovezený náklad skladovať, dlho do noci vykladali kamióny, cez deň triedili oblečenie podľa veľkostí a na vlastné náklady kupovali benzín, aby rozviezli, čo sa dalo medzi ľudí,

- v noci sa striedali v priestoroch, kde sa hromadila pomoc a strážili ich, aby ich niekto nevykradol,
- stravovali sa z dovezených konzerv,
- po čase ostala kopa oblečenia, ktoré nik nechcel, na sklade. Jedinou možnosťou bolo otvoriť second - hand obchod, aby tak získali nejaké finančné prostriedky na pomoc aj v budúcnosti. Táto iniciatíva bola kritizovaná v médiách ako zneužívanie pomoci,
- dobrovoľníci boli po niekoľkých týždňoch úplne vyčerpaní,
- v tomto prípade by bola finančná pomoc oveľa efektívnejšia.

Ako to bolo s pomocou u nás?

Nepotrebná pomoc UNRRA pre Československo

Do Československa prichádzali aj tovary, ktoré pre svoje špecifické využitie neboli vhodné. Išlo napríklad o invázne reťaze a siete na ochranu pobrežia a prístavov proti útoku ponoriek. Tento tovar, vzhľadom na svoju nepoužiteľnosť na Slovensku, ležal v skladoch distribútorov.¹³

zdroj fotografie: Železničné múzeum Slovenskej republiky

zdroj fotografie: Železničné múzeum Slovenskej republiky

ÚLOHA: VIETE, ČO JE PSYCHOSOCIÁLNA POMOC?

NASTALA NÚDZOVÁ SITUÁCIA. ČO TERAZ? SKÚSTE SI TO...

Počas vojnových konfliktov deti aj dospelí zažívajú veľa strašných vecí. Strelbu, bombardovanie, úteky, skrývanie či stratu blízkych. Majú z toho traumy, často na celý život. Pomoc, o ktorej sa hovorí málo, ale je veľmi potrebná nielen vo vojnových oblastiach, sa volá psychosociálna pomoc a je súčasťou práce UNICEF.

© UNICEF/UN0512089/Bidel

Diskutujte o tom, čo si predstavujete pod pojmom psychosociálna pomoc? Čo všetko to môže byť. Inšpirujte sa článkami o práci UNICEFu či iných organizácií, ktoré psychosociálnu pomoc poskytujú.

Pozrite si video, ktoré zachytáva jednu z foriem psychosociálnej pomoci na Ukrajine:

© UNICEF/UN0150876/Gilbertson V

© UNICEF/UN0185401/Sanadiki

© UNICEF/UN0372903/Naftalin

© UNICEF/UNI322625/Al-Issa

© UNICEF/UN0389282/Panjwani

S:38

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

KAPITOLA 5

ČO MUSÍM UROBIŤ SKÔR, AKO ZAČNEM POMÁHAŤ

UNICEF aj iné organizácie, skôr ako začnú pomoc roznášať, idú medzi ľudí zistiť, čo im chýba. Hneď potom sa začne so zabezpečením základných ľudských potrieb. Bude to najmä jedlo, bývanie, voda a hygienické potreby, ale aj záchod. Zabezpečenie každej z nich má svoje špecifiká.

Okrem toho UNICEF koordinuje všetky mimovládne organizácie, ktoré budú taktiež poskytovať vodu, záchody a hygienické balíčky.

Prečo?

- Aby nevznikali konflikty a každý dostal rovnaké množstvo.
- Aby boli zabezpečené základné humanitárne štandardy.
- Aby sa organizácie spoločne zamysleli, aké hygienické potreby ľudia v danej krajine potrebujú podľa ich miestnych a kultúrnych zvykov.
- Aby sa vzájomne informovali, kto, kde a koľkým ľuďom pomohol.
- Aby sa vytvorili mapy, na ktorých bude jasne vidieť, na ktorých miestach ešte pomoc chýba.

• Čo sú to základné humanitárne štandardy?

Napríklad 1 osoba potrebuje dostať min. 15 l vody na deň na pitie, varenie, umývanie sa a pranie.

• Prečo sú dôležité miestne zvyky?

V niektorých krajinách si ľudia vystačia pri umývaní s mydlom, ale inde budú chcieť aj šampón na vlasy.

Niektoré potrebujú krém a niektoré uprednostnia na svoju suchú pokožku vazelínu. V niektorých krajinách budú muži potrebovať žiletky a penu na holenie a v niektorých krajinách sa im to bude zdať zbytočné, pretože aj tak nosia bradu, alebo naopak, brada im nerastie.

• Na čo je potrebné myslieť?

Rodiny s malým dieťaťom budú potrebovať aj detské plienky, ženy budú potrebovať menštruačné vložky a prípadne aspoň jeden kus spodného prádla navyše.

© UNICEF/UN0185401/Sanadiki

Pamätníci spomínajú

Kakao? A to je čo?

Dnes 88-ročná pani Anna spomína:

“Jedného dňa nám pán učiteľ povedal, aby sme si z domu priniesli hrnčeky, že budeme dostávať na desiatu kakao. My, deti z dediny sme o kakau nechyrovali a samotné slovo nám bolo veľmi smiešne. Rodičia tiež neboli oveľa múdrejší. Ale hrnčeky sme podľa príkazu doniesli.

Keď nám potom do nich kakao naliali, pozerali sme neisto po sebe a nikto akosi nemal odvahu tú zvlášťne voňajúcu tekutinu piť. Ošívali sme sa, hoci nás pán učiteľ vyzýval, aby sme sa napili. Čakali sme, či bude piť aj on, ale povedal, že je to pomoc z Ameriky pre deti. Nakoniec sa odhodlal Jožo, ktorý bol vždy pri všetkom medzi prvými. Opatrne prehltol prvý,

potom druhý hlt... Všetky oči viseli na ňom s nevyslovenou otázkou. Zrazu sa usmial a zvyšok vypil z hrnčeka na jeden dúšok.

- Je to dobré! Pite!

Potom sme už začali piť aj my ostatní. Nie všetkým nám kakao chutilo, najmä spočiatku nie. Bola to pre nás neznáma chuť, museli sme si na ňu zvyknúť. Čoskoro sa tak stalo a my sme sa potom už na kakaovú desiatu tešili.”

KOMU POMÔŽEM A KOMU POMOC ODMIETNEM

Nikdy nedokážeme pomôcť všetkým, ktorí to potrebujú. Najťažšou úlohou každého človeka, ktorý chce pomáhať, je vybrať, komu pomôže a komu pomoc musí odmietnuť.

Musíme ľudí rozdeliť a byť pri tom čo najviac féroví. Ľudí, ktorí potrebujú pomoc, rozdelíme podľa dohodnutých kritérií - podmienok - do skupín. Kto spĺňa najviac podmienok, má najväčšiu šancu, že pomoc dostane. Nie je to jednoduché. Často sa stane, že aj ľudia, ktorým sa pomoc neušla, prišli o všetko. Jediný rozdiel je, že sú zdraví a majú väčšiu šancu nájsť si prácu.

Koho pokladáme za tých, ktorí majú najmenšiu šancu pomôcť si sami?:

- Rodiny, ktoré majú viac detí - často sa stanoví presný počet (napr. 3 a viac detí), rodičia sú bez práce.
- Ženy, ktoré sa starajú o deti samé, pretože ich muž odišiel, umrel, prípadne má zdravotné problémy.
- Rodiny, ktoré majú člena rodiny s určitým typom postihnutia (telesného alebo mentálneho), prípadne chronicky chorého (napr. diabetik).
- Starí ľudia, ktorí žijú sami.
- Deti, ktoré prišli o rodičov, a starajú sa samé o seba.

Presné kritériá a podmienky výberu musia byť vystavené na viditeľných miestach. Musí byť jasný spôsob, ako a kde sa môžu ľudia zaregistrovať na získanie pomoci. Organizácie, ktoré pomoc poskytujú, si splnenie podmienok preverujú.

Ak pomoc prebieha vo vyspelejších krajinách a ľudia, ktorým sa pomáha, nie sú v utečeneckých táboroch, ale žijú na rôznych miestach, musia dokázať, že spĺňajú kritériá. Pri kritériách je vždy uvedené, aké doklady majú priniesť. Napr. potvrdenie od lekára, ak niektorý člen rodiny trpí chronickým ochorením alebo postihnutím, úmrtný list manžela/manželky či rodičov - pri tých, čo žijú sami. Môže ísť o hromadné potvrdenie kritérii. Organizácia si od starostu alebo príslušného úradu vypýta výpis sociálne slabších rodín.

RODOVÁ ROVNOSŤ znamená aj to, že rovnako pomáhame mužom a ženám, chlapcom či dievčatám. Čoraz viac sa pri pomoci zameriavame na ženy, matky, dievčatá a čoraz častejšie sa zabúda na mužov, ktorí tiež môžu patriť k najviac ohrozeným skupinám.

SKÚSENOSTI Z TERÉNU

Počas vojnového konfliktu na Ukrajine začali mimovládne organizácie upozorňovať na novú skupinu ohrozených ľudí. Muži vo veku nad 40 rokov, s maximálne 2 deťmi, ktorí ostali v časti Ukrajiny zasiahnutej vojnovým konfliktom. Títo muži často poslali svoje rodiny do bezpečia, do iných miest, zatiaľ čo oni sami zostali strážiť dom. Na východe Ukrajiny bolo málo práce, nemali nárok na pomoc od organizácií, pretože nepatrili do žiadnej z najviac ohrozených skupín. Navyše im hrozilo, že budú musieť narukovať do vojny. Nemali prácu, ani nárok na pomoc, nemali ešte nárok na dôchodok či iné sociálne dávky a mohli byť povolaní do vojny.

© UNICEF/UN0150313/Gilbertson V

REGISTRÁCIA ĽUDÍ, KTORÍ POTREBUJÚ POMOC

Ak by ste na Slovensku naložili kamión s hygienickými potrebami a na mieste, kde ľudia potrebujú pomoc, začali vykladať hygienické potreby priamo z auta, s najväčšou pravdepodobnosťou by sa ľudia medzi sebou začali hádať a biť. Pomoc by dostali tí najsilnejší.

Ľudia musia väčšinou o pomoc požiadať, zaregistrovať sa a zaradiť sa do poradovníka organizácie, ktorá pomoc poskytuje. Inak hrozí, že sa bude pomoc zneužívať.

SKÚSENOSTI Z TERÉNU

Finančná pomoc na nákup potravín či hygienických balíčkov na Ukrajine

Počas vojnového konfliktu na Ukrajine zriadili na pomoc mnohé mimovládne organizácie telefonické centrá. Informácie o pomoci zverejnili na sociálnych sieťach, v médiách, na vývesných tabuliach. Ľudia sa mohli zaregistrovať cez telefón. Pracovníci telefonického centra s nimi vypísali dotazník a ak spĺňali kritériá na pridelenie pomoci, dohodli si s nimi stretnutie. Na stretnutie doniesli doklady, potvrdenie, že spĺňajú podmienky na pridelenie pomoci. Až potom sa dozvedeli deň a spôsob, ako dostanú peniaze, hygienické balíčky, opravu strechy, alebo inú formu pomoci, o ktorú žiadali.

© UNICEF/UN0150818/Gilbertson V

AKO MÔŽE VYZERAŤ REGISTRÁCIA?

SKÚSENOSTI Z TERÉNU

Registrácia počas povodní na Slovensku

Dobrovoľníci jednotlivých mimovládnych organizácií si rozdelili obce a mestá, kde boli rodiny najviac zasiahnuté povodňami. Urobili osobné návštevy domov, spisovali škody, ako aj rôzne formy pomoci. Informácie o situácii v jednotlivých rodinách sa snažili preveriť aj v spolupráci s obecným/miestnym úradom, ktorý mal k dispozícii zoznam najviac poškodených, ako aj prehľad o tom, kto už nejakú finančnú či inú formu pomoci dostal.

© Peter Hoblík, Bratislava - Petržalka jún 2013

SKÚSENOSTI Z TERÉNU

Registrácia na očkovanie počas globálnej pandémie COVID -19

Každá krajina si vytvorila vlastný registračný systém. Na Slovensku má elektronickú formu. Po elektronickej registrácii príde pozvánka na očkovanie vo forme SMS aj vo forme e-mailu.

© UNICEF/UN0499500/Upadhayay

© UNICEF/UN0431848/Seng

ÚLOHA: KOMU Z TÝCHTO ĽUDÍ PRIDELÍM INZULÍN?

© UNICEF/UN0150915/Gilbertson V

POSTUP:

Rozdeľte sa do 3 skupín. Každá skupina dostane rovnaké zadanie. Máte 25 minút, aby ste urobili rozhodnutie v svojej skupine. Prezентуйте výsledky svojich skupín, porovnajte spôsob postupu a výberu vášho rozhodnutia.

ČAS:

25 minút na diskusiu v skupine, 15 minút na spoločné zdieľanie rozhodnutí z jednotlivých skupín.

ZADANIE:

Vojnový konflikt na Ukrajine spôsobil nedostatok tovaru v lekárňach. Jedným z najväčších problémov je nedostatok inzulínu. Inzulín nielenže nie je k dispozícii, ale veľa ľudí si ho ani nemôže dovoliť kúpiť. Dostali ste malé zásoby inzulínu zo zahraničia. Potrebujete sa rozhodnúť, ktorý z nasledujúcich čakaťelov dostane od vás inzulín na obdobie 1 mesiaca. Pre koho sa rozhodnete? Na základe čoho?

1. Alina, 13 rokov, cukrovku má prvý rok. Otec slúžil vo vojne. Vrátil sa bez nohy. Má z toho depresie. Mama sa rozhodla, že sa neodšťahujú, žijú v Marinke, kde je stále občasná streľba.
2. Máša, 20 rokov, má 2 deti. Opustila dom v Donecku kvôli bezpečnosti. Muž ju opustil, kvôli tomu, že jej otec bojuje na strane proti Ukrajine. Ona nemá prácu.
3. Anton, 43 rokov, má 6 detí. Jeho žena je chorá. Má rakovinu. Žijú v Slavjansku, na východe Ukrajiny, v jednej domácnosti s otcom a mamou, ktorí ušli z Luhanska. Má prácu v jednej organizácii. Začal zarábať 400 EUR mesačne.
4. Jan, 23 rokov, má za sebou rok vojenskej služby, cukrovku dostal pravdepodobne v dôsledku nadmerného stresu počas vojenskej služby, utril niekoľko menších fyzických zranení.
5. Alexandra, 15 rokov. Je na vozíčku. Otec ich opustil, keď sa narodila. Nevedel uniesť fakt, že sa narodila s postihnutím. Po streľbe v Donecku sa museli presťahovať, lebo majú zničený byt. Bývajú u maminho brata, kde nik nemá prácu. Mama kvôli nej nemôže pracovať, lebo bývajú v 3 izbovom byte na 8. poschodí.
6. Antonia, 73 rokov, stará sa o 3 vnúčatá. Ich otec bojuje vo vojne, mama je v nemocnici. Počas bombardovania prišli o dom. Mama má z toho psychické problémy. Dostáva dôchodok asi 200 EUR mesačne.
7. Agata, 30 rokov, učiteľka matematiky. Neodišla z Marinky, lebo by už neostala v škole žiadna učiteľka matematiky. Nemá zatiaľ rodinu. Stará sa o svojich rodičov, ktorí ušli z Donecka, kde situácia bola horšia ako v Marinke.
8. Gregor, starosta mesta Marinka, ktorý sa napriek ťažkej situácii neodšťahoval a koordinoval pomoc v meste. Síce zarába, ale stará sa aj o svoju ženu, jej rodičov a 5 detí. Žena nepracuje, je doma s deťmi. Plat im sotva vychádza na jedlo. Navyše má problém, lebo zásoby potravín v obchodoch sú minimálne a nemôže sa stravovať tak, ako potrebuje. Do ďalšieho mesta sa síce dá ísť, ale rad áut na kontrolných bodoch pri vstupe do mesta je niekedy aj na 8 hodín čakania.

zdroj úlohy:¹⁴

KAPITOLA 6

FÉROVÁ POMOC?

Hlavným cieľom pomoci je zabezpečiť takú pomoc, ktorá postaví ľudí na nohy, aby si ďalej vedeli pomáhať sami. Pomoc nemá budovať závislosť, ani nemá byť prostriedkom našej sebareprezentácie. Má pomôcť prekonať najťažšie obdobie, zabrániť ďalším škodám a povzbudiť ľudí, aby sa nebáli hľadať nové riešenia.

Nech sa budeme snažiť akokoľvek, prostriedkov nikdy nebude dosť. A skôr ako poďakovanie, budeme počuť, aké to voči tomu či onomu nie je fér.

DVA PRÍKLADY TOHO, AKO BY TO VYZERAŤ NEMALO

1. UNRRA - pomoc pre východné Slovensko skončila inde

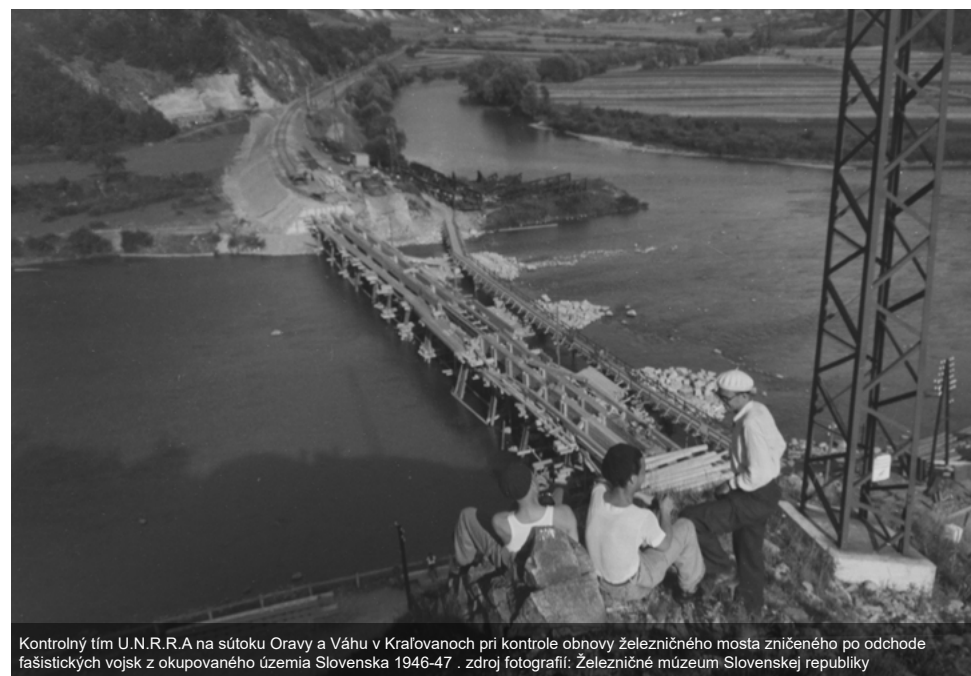
Až pol roka po 2. svetovej vojne navštívili členovia UNRRA obce na východnom Slovensku, ktoré boli najviac poškodené vojnou. S. Hitchcock povedal: "O Slovensku a biede v jeho východnej časti by sa mal svet dozvedieť viac, tak ako sa dozvedel o českých Lidiciach, lebo delegáti videli na území východného Slovenska mnoho a mnoho Lidíc."¹⁵

Zásielka pre východné Slovensko, ktorá mala obsahovať stavebný materiál, nákladné autá a 200 vagónov múky a osiva, sa stala kameňom úrazu. Poverenieťvo pôdohospodárstva a výživy rozhodlo prideliť 85 vagónov pre okresy Martin, Žilina, Ružomberok a Liptovský Sv. Mikuláš. Obyvateľom východného Slovenska sa tak dostalo pomoci len v podobe 115 vagónov. Rozhodnutie bolo o to absurdnejšie, že len samotný ružomerský okres dostal viac ako celé východné Slovensko. Najviac zničeným okresom (Medzilaborce, Svidník) sa dodalo len 6,5 vagóna múky a pšenice. Z 3 000 kusov hovädzieho dobytku dostal len 600 kusov Vranov, ostatné okresy nedostali nič. Z Čiech bolo na Slovensko odoslaných 2 000 koní, pričom 1 790 skončilo

už na juhu západného Slovenska.¹⁶

Zničený most vo Zvolene. zdroj fotografií: Železničné múzeum Slovenskej republiky

Kontrolný tím U.N.R.R.A. na sútoku Oravy a Váhu v Kraľovanoch pri kontrole obnovy železničného mosta zničeného po odchode fašistických vojsk z okupovaného územia Slovenska 1946-47. zdroj fotografií: Železničné múzeum Slovenskej republiky

Kontrolný tím U.N.R.R.A na ceste východným slovenskom. zdroj fotografií: Železničné múzeum Slovenskej republiky

2. Očkovanie na Slovensku počas pandémie COVID - 19

Počas pandémie COVID-19 sa na Slovensku spustilo očkovanie. Prvé týždne sa mali prioritne očkovať najviac rizikové skupiny a ľudia pracujúci v prvých líniah: lekári, zdravotníci, sociálni pracovníci. Videli sme, ako zdraví ľudia hľadali spôsob, ako sa zaočkovať prednostne. Niektorí sa snažili získať potvrdenie, že pracujú ako dobrovoľníci v sociálnych zariadeniach, aby sa mohli očkovať prednostne.

SKÚSENOSTI Z TERÉNU

V meste Slavjansk na Ukrajine bolo v dôsledku vojnového konfliktu zrovnaných so zemou približne 32 domov. Rodiny, ktoré v nich žili, prišli o všetko.

Ľudia, ktorí mali veľmi poškodené alebo zničené domy, museli odísť do iných miest. Bývali v ubytovniach, prenájatých bytoch alebo u známych. Veľa rodín žilo v žalostných podmienkach, veľké rodiny sa tlačili v jednej izbe. V novom meste si nevedeli nájsť prácu. Ak si aj našli prácu, nemali kde nechať deti. Mnohí dúfali, že si znova postavia dom, ale chýbali im prostriedky. Organizácia UNHCR, ktorá pomáha vysídleným ľuďom, sa rozhodla výstavbu domov v Slavjansku podporiť. Financie však boli iba na 8 domov. 24 rodín sa cítilo ukrivdených. Nebolo to pre nich férové. Najťažšie však bolo vybrať rodiny, ktorým sa dom postaví. Ľudia, ktorí pracujú pre mimovládne organizácie, často musia riešiť takéto morálne dilemy.

© UNICEF/UN071650/Filippov

Pamätníci spomínajú

Pomoc rozkradli

Pani Mária z Bratislavy spomína:

Dovážali sa aj stroje, ale ušli sa len málokomu. Mnohí sa ich snažili rozkradnúť a potom na čiernom trhu za nekresťanské peniaze predat'. Špekulanti napríklad skryli kvalitné látky, ktoré nebolo vôbec dostať, a ľudia potom kupovali drahé. Nemali si čo obliecť, a tak boli ochotní zaplatiť za látky veľmi veľa.

ĽUDSKÁ ZÁVIŠŤ

Veľa škody v pomoci urobí aj obyčajná ľudská závišť. Sused kontroluje suseda, koľko pomoci dostal. Ak sa mu zdá, že sused dostal viac, ide sa sťažovať. Aj preto je dôležité, aby mimovládne organizácie spolupracovali a rozdávali rovnakú pomoc. Ak jedlo, tak rovnaké, ak balíčky, tak rovnaké, ak peniaze, tak rovnakú sumu. Inak pomoc budú brzdiť hádky, ktoré rád niekto zneužije. Napríklad aj politici v politickej kampani

SKÚSENOSTI Z TERÉNU

"Keď som pracovala na Ukrajine", spomína riaditeľka UNICEF na Slovensku Mária Sliacka, "opravovali sme strechy domov poškodené streľbou. Neopravovali sme celé strechy, iba miesta, ktoré boli streľbou prederavené. Skôr ako sme opravili strechy, urobili sme obhliadku škôd. Stavebný inžinier rátal diery v streche a odhadol potrebný počet škridlí, dosiek, tehál. Rodiny, ktoré mali väčšie škody na streche, dostali viac materiálu, rodiny, ktoré mali malé škody, menej materiálu. V meste sa chystali voľby do samosprávnych úradov. Jeden z kandidátov zorganizoval stretnutie, na ktoré pozval všetky rodiny, ktorým sme už strechy opravili. Nám dal o stretnutí vedieť hodinu pred jeho konaním. Na stretnutí vyzval ľudí, aby sa sťažovali na neférový postup. Spísali sme všetkysťažnosti. Navštívila som každú jednu rodinu, ktorá sa posťažovala. Iba jedna sťažnosť bola opodstatnená, lebo robotníkom sa podarilo pri oprave trochu poškodiť piecku. Kúpili sme novú. Všetky ostatné sťažnosti sa týkali toho, koľko materiálu dostal sused. Ak dostal viac, mali pocit ukrivdenia. Nezaujímalo ich, že sused mal väčšie škody na streche."

© UNICEF/UN0150890/Gilbertson V

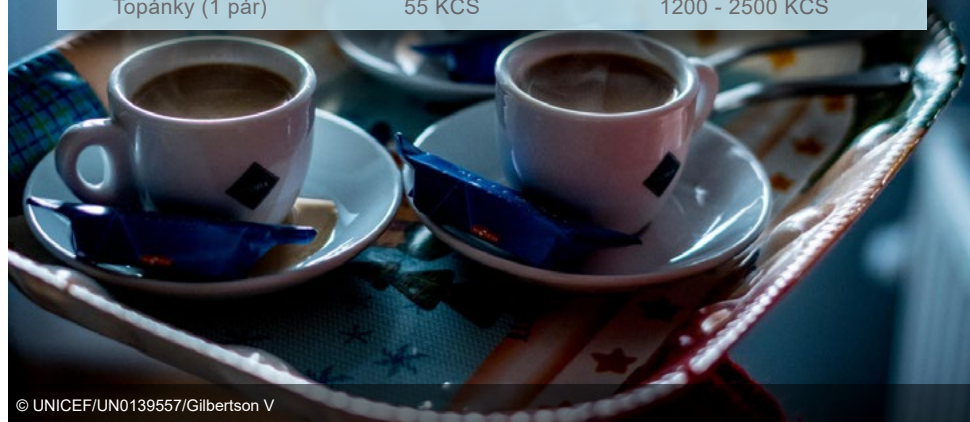
ŽIVOT V KRÍZE A ČIERNY TRH

Nie všetci ľudia utekajú z krajín, kde sa žije ťažko. Mnohí ostanú. Ale žije sa im ťažko. Hoci pracujú, je náročné prežiť, lebo ceny neustále rastú. A čím menej vecí je možné zakúpiť, tým vyššia je ich cena. Preto sa často stane, že aj to, čo dostanú zadarmo, sa rozhodnú speňažiť. Môže sa stať, že s pomocou sa obchoduje. Ale sú ľudia, ktorí s pomocou obchodujú, aby prežili, napríklad aby dostali lieky za jedlo, ale nájdu sa aj ľudia, ktorí chcú na utrpení iných zarobiť.

PONUKA NA ČIERNOM TRHU V ČESKOSLOVENSKU¹⁷

(v rokoch 1945/46)

Tovar	Bežná cena	Cena na čiernom trhu
Mlieko 1 l	1,50 KčS	15 KčS
Cukor 1kg	6 KčS	50-60 KčS
Káva	51 KčS	800 - 900 KčS
Americké cigarety 1ks	0,10 KčS	3 - 10 KčS
Topánky (1 pár)	55 KčS	1200 - 2500 KčS

© UNICEF/UN0139557/Gilbertson V

Po 10 rokoch vojnového konfliktu v Sýrii krajinu zasiahla pandémia COVID-19. Ceny potravín v roku 2020 narástli v porovnaní s rokom 2019 o 236 %.

Pamätníci spomínajú

Výmena

Pán Štefan Macko z Kováčovej spomína:
Keď sme odchádzali z Rakúska (kam sme utiekli) naspäť na Slovensko, naložili nás do nákladného auta. Veľmi pršalo a auto nás vysadilo v Českých Budějoviciach, kde sme sa už o seba museli postarať sami. Rodičia nám chceli v obave z ďalších silných dažďov kúpiť pršíplášte. V Rakúsku sme dostávali ako utečenci potravinové balíčky UNRRA, v ktorých boli aj cigarety. U nás nikto nefajčil, ale keď v obchode videli, že má otec cigarety, pršíplášte mu za ne jednoducho vymenili.

ÚLOHA: MORÁLNA DILEMA O VODE

NASTALA NÚDZOVÁ SITUÁCIA. ČO TERAZ? SKÚSTE SI TO...

© UNICEF/UNI356691/Filippov

POSTUP:

Rozdeľte sa do 3 skupín. Každá skupina dostane rovnaké zadanie.
Prezentujte výsledky svojich skupín, porovnajte vaše postupy a výber rozhodnutí.

ČAS:

25 minút na diskusiu v skupine, 15 minút na spoločné zdieľanie rozhodnutí jednotlivých skupín

ZADANIE:

V meste Marinka na východe Ukrajiny rozstrieľali počas vojnového konfliktu úplne novú filtračnú stanicu na vodu. Voda v meste nie je pitná a na umývanie púšťajú vodu dvakrát denne na dve hodiny (ráno a večer). Nadácia UNICEF dostala z prostriedkov SlovakAid určitú sumu peňazí na poskytnutie pomoci. Reálne je ale potrebná oveľa väčšia suma. UNICEF a zástupcovia zo Slovenska diskutujú o možných riešeniach, na ktoré by prostriedky využili z alokovanej sumy. Viete, že donor uprednostní riešenie, pri ktorom sa /krátkodobo/ pomôže čo najväčšiemu počtu ľudí. UNICEF naopak tlačí do riešenia pre menší počet ľudí, ale na čo najdlhšiu dobu. Je totiž známe, že prechody budú ešte nejakú dobu uzavreté a zásobovanie obchodov v meste je obmedzené.

Zvažujete 3 alternatívy. Pre ktorú sa rozhodnete?

1. Zásobovanie vodou iba v základnej škole, nemocnici, ústave pre mentálne postihnutých a po dobu 6 mesiacov.
2. Zásobovanie najviac marginalizovaných skupín (starí ľudia, ľudia so zdravotným obmedzením, vdovy s deťmi a pod.). Zabezpečenie vody pre 1000 ľudí na obdobie 1 mesiaca.
3. Voda pre 450 ľudí na obdobie 3 mesiacov.

Zdroj úlohy:¹⁸

© UNICEF/UNI40095/Isaac Vyslankyňa dobrej vôle UNICEF a britská oskarová herečka Audrey Hepburnová v Mehal Meda, Etiópia 1988

S:51

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

KAPITOLA 7

SLOVENSKÁ POMOC

Aj keď sa nám to niekedy nezdá, Slovensko je bohatá krajina. Žijeme v mieri, máme čo jesť a piť, kde bývať, naše deti môžu chodiť do školy, keď sme chorí, ideme k lekárovi... Toto všetko je pre tých, ktorým UNICEF pomáha, len vzdialeným snom. A pomoc ľudí zo Slovenska a iných krajín, ktoré sú na tom oveľa lepšie, je pre nich nesmierne dôležitá. Slová úžasnej Vyslankyne dobrej vôle UNICEF, Audrey Hepburn, hovoria za všetko: „*Morálna povinnosť tých, čo majú dosť, je dávať tým, ktorí nemajú nič*“.

Pozrite si spolu s nami, aký mala Audrey Hepburn hlboký osobný dôvod k pomoci.

Československo nebolo štátom, ktorý pomoc iba prijímal. Neoddeliteľnou súčasťou akcie UNRRA bola aj participácia na dodávkach tovarov do iných krajín. Československo prispelo UNRRA hlavne cukrom a čiernym uhlím pre Poľsko, Juhosláviu a Rakúsko v celkovej hodnote 8, 5 milióna USD¹⁹.

OFICIÁLNA POMOC SLOVENSKEJ REPUBLIKY (OFFICIAL DEVELOPMENT ASSISTANCE -ODA)

Slovenská republika prejavuje solidaritu ľuďom v menej rozvinutých oblastiach sveta. Má zodpovednosť pri riešení globálnych problémov. Slovenská pomoc je preto súčasťou zahraničnej politiky Slovenskej republiky.

Oficiálna pomoc Slovenska má 2 formy:

- **Bilaterálna** - financie na pomoc idú partnerovi, ktorý pomoc zrealizuje. Môže to byť mimovládna organizácia, lokálna vláda či samospráva.
- **Multilaterálna** - financie na pomoc idú do medzinárodných organizácií ako EÚ, OS, alebo aj UNHCR, WFP, ktoré sú zodpovedné za určitú formu poskytovanej pomoci pri všetkých krízach vo svete.

Slovensko poskytuje oficiálnu pomoc pod logom SlovakAid od roku 2003. V roku 2007 vznikla Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS), ktorá každý rok vyhlási výzvy na projekty, prostredníctvom ktorých sa pomoc poskytuje. Projekty sú určené na konkrétnu pomoc v konkrétnych krajinách - napríklad zabezpečenie studne v utečeneckom tábore v Libanone. SAMRS kontroluje, či boli

financie dobre využité a pomoc poskytnutá.

© UNICEF/UN0259567/Ndinda

Slovensko je malá krajina a nedokáže pomáhať všade, kde je to potrebné. Preto si vybrala iba niekoľko krajín, kam prioritne smeruje pomoc zo Slovenska. Zoznam týchto krajín sa môže meniť, tak ako sa môže meniť aj množstvo financií, ktoré do jednotlivých krajín poputujú.

Na obdobie 2019 - 2023 si Slovensko vybralo, že bude prioritne pomáhať v týchto krajinách:

- Krajiny západného Balkánu: Albánsko, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Kosovo, Severné Macedónsko, Srbsko.
- Krajiny východného partnerstva: Bielorusko, Gruzínsko, Moldavsko a Ukrajina.
- Krajiny východnej a subsaharskej Afriky: Burundi, Etiópia, Eritrea, Južný Sudán, Keňa, Rwanda, Somálsko, Tanzánia a Uganda.
- Afganistan.
- Krajiny blízkeho východu: Irak, Jordánsko, Libanon, Sýria.

POMÁHA SLOVENSKO VEĽA ALEBO MÁLO?

© UNICEF/UN0276174/Fazel

POMOC SLOVENSKA SVETU DNES

Slovensko v roku 2020 poskytlo oficiálnu rozvojovú pomoc vo výške 124 493 587,34 EUR. Z toho bilaterálna pomoc vo výške 33 337 227, 45 EUR bola rozdelená do 36 krajín.²⁰

POMOC ČESKOSLOVENSKU ZO SVETA PO VOJNE

Po 2. svetovej vojne UNRRA poskytla Československu pomoc v hodnote 262 mil. USD. Hodnota predaných tovarov sa neustále zvyšovala. Po započítaní ceny za distribúciu predstavovala celková hodnota akcie UNRRA pre Československo 335 mil. USD.²¹

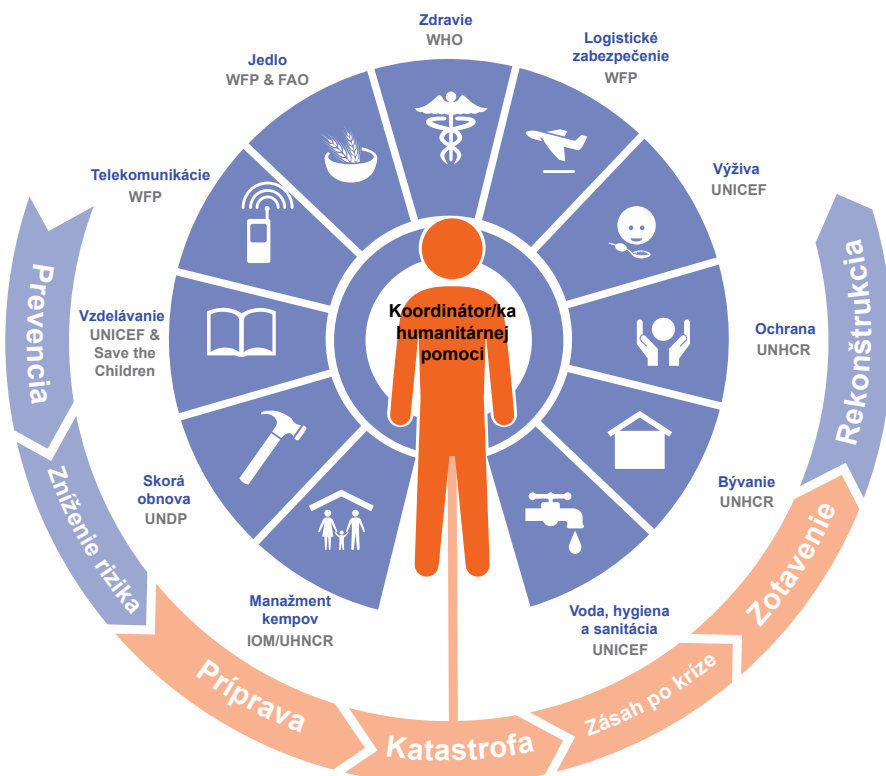

KAPITOLA 8

AKO SA PLÁNUJE POMOC

Pomoc má byť férová. Nemôže sa stávať, že niekomu sa pomôže viackrát a druhému ani raz. Práve preto vznikol systém plánovania a koordinácie pomoci. Volá sa KLASTROVÝ SYSTÉM. Pomoc koordinuje Úrad OSN pre koordináciu humanitárnych záležitostí (UN OCHA). Každý druh pomoci predstavuje jeden klaster (voda, jedlo, bývanie,...). Jednotlivé organizácie z rodiny OSN sú zodpovedné za vedenie klastra v určitej oblasti. UNICEF je zodpovedný za koordináciu poskytovania pomoci jednotlivými mimovládnymi organizáciami v týchto oblastiach: vzdelávanie, voda, sanitácia, hygiena a výživa.

ČO SA ROBÍ NA KLASTRI?

Klaster sú vlastne porady, na ktorých sa stretnú zamestnanci jednotlivých organizácií a diskutujú spolu o tom, čo robia, ako to robia, učia sa jeden od druhého. Cieľom je, aby pomáhali rovnako, ale na rôznych miestach.

O ČOM TOĽKO DISKUTUJÚ?

SKÚSENOSTI Z TERÉNU

Hygienické balíčky

Ak je potrebné ľuďom zabezpečiť hygienické balíčky, diskusie sú nasledovné:

1. Čo bude v balíčku, aby všetky rodiny dostali rovnakú pomoc?
2. Snažíme sa predísť tomu, aby napríklad jedna rodina dostala iba mydlo a druhá mydlo, šampóny, zubné kefky, pasty, vložky, prací prášok a pod.
3. Ako má vyzeráť hygienický balíček v danej krajine?
4. Ak muži nosia brady, nie je potrebná pena na holenie, ale skôr mydlo, aby si brady mohli umyť.
5. Čo bude potrebovať celá rodina?
6. Ako sa pribalia plienky pre malé deti, prípadne spodné prádlo, koľko kusov mydla či šampónov bude rodina potrebovať na určité obdobie.
7. Ak sa pomoc rozdáva vo forme peňazí či kupónov.

© UNICEF/UN0520265/Arcos

SKÚSENOSTI Z TERÉNU

8. Pomoc treba rozdeliť tak, aby všetky rodiny dostali rovnakú sumu rozpočítanú na jednotlivých členov rodiny.
9. Kde je pomoc potrebná?
10. Organizácie vypracúvajú tabuľky, kde je uvedené, koľko jednotlivé organizácie rozdali hygienických balíčkov, v ktorej oblasti. Z týchto informácií sa vytlačia mapy, na ktorých vidno, kde organizácie pomohli a kde pomoc chýba.
11. Kto dostane pomoc prednostne?
12. Definujú sa skupiny ľudí, ktorí najviac potrebujú pomoc.
13. Zdieľajú sa informácie.
14. Organizácie si vymieňajú svoje skúsenosti týkajúce sa bezpečnosti, problémov s dopravou, vojenských previerok atď. A samozrejme, si zdieľajú aj úspechy a pozitívne skúsenosti.
15. Informácie sa združujú v UN OCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs).
16. Pracovníci UN OCHA majú stretnutie s ambasádami a vládnymi agentúrami, ktoré pomoc financujú, napr. EuropAid, USAID, nadáciami či starostami. Informujú ich o tom, ako pomoc prebieha, kde chýba a aké sú štandardy. Ak niektorá z ambasád vyčlení peniaze na hygienické balíčky, tak by mala vedieť, čo má byť ich obsahom a kde chýbajú.

Informácie sú verejne dostupné - na webových stránkach.

Mimovládne organizácie informujú o potrebách a prebiehajúcej pomoci na niektorých webových stránkach. Najviac používajú tieto:

<https://reliefweb.int/>

<https://www.humanitarianresponse.info/>

© UNICEF/UN0472467/Wenga

VIETE, AKÚ ÚLOHU PLNÍ OSN V HUMANITÁRNYCH KRÍZACH?

Ak nie, pozrite si toto video:

© UNICEF/UN0409942/Franco

© UNICEF/UNI343824/Alansi

© UNICEF/UNI346696/Alansi

KAPITOLA 9

ČO VŠETKO JE POMOC?

Predstavte si svoj bežný deň. Ráno vstanete z postele vo svojom dome, umyjete sa, pôjdete na toaletu, dáte si raňajky, oblečiete sa, navaríte obed zo surovín, ktoré niekto vypestoval alebo mäso zo zvierat, ktoré niekto choval. Ak sa chcete najesť každý deň, vy alebo vaši rodičia musia chodiť do práce a zarábať peniaze. Deti chodia do školy, aby raz mohli zarábať peniaze aj oni. Špinavé oblečenie si operiete. Ak sa necítite dobre, navštívite lekára, ktorý vás vyšetří a predpíše vám lieky.

Ale ak sa ocitnete v humanitárnej kríze, nič z toho nemáte. A to všetko je potrebné zabezpečiť nielen vám a vašej rodine, ale ďalším tisíckam ľudí. Vaše aj ich potreby pretaviť do pomoci. A jedna organizácia to nedokáže. Preto niektoré organizácie zabezpečujú vodu, iné paplóny, ďalšie jedlo, bývanie či prácu.

© UNICEF/UNI307802/Almohibany

AKO TO BOLO S POMOCOU U NÁS?

Čo všetko sme dostali v Československu od UNRRA po 2. svetovej vojne

Celkovo Československo získalo 1 629 000 ton tovaru, rozdeleného do 10 tried:

1. Potraviny: múka, cukor, káva, čaj, zelenina, soľ, mäso, cukrovinky, cigarety, jedlé tuky a oleje.
2. Oblečenie, textil a obuv.
3. Zdravotnícky materiál: lieky, obvazy, ale aj nosidlá a poľné postele.
4. Stroje na výstavbu ciest a mostov, mostné konštrukcie.
5. Dovezené motorové vozidlá a súčiastky k nim.
6. Poľnohospodárske hnojivá a nástroje na obrábanie pôdy: pluhy, mlátačky, traktory.
7. Živý dobytok.
8. Šijacie stroje, nože, ihly, pneumatiky, papier, knihy.
9. Výrobky z ropy: benzín, nafta, oleje, petrolej, lieh, éter.
10. Chemické suroviny: síra, sóda a kovy ako meď, nikel, oceľ, cín.

© UNICEF/UN0432322/Volskyi

Pamätníci spomínajú
Plnil nám hrnčeky mliečnymi
dobrotami

Pani Adela z Banskej Bystrice
spomína:

“Školník kúpil veľký hrniec
a tam nám pripravoval sunar,
ale nebol to sunar, bola to nejaká iná značka
a pili sme striedavo, jeden deň kakavko,
druhý deň bielu kávičku, tretí deň mliečko a
všetci sme stáli v rade a čakali, kedy nám do
hrnčičkov pán školník veľkou naberačkou
naberie mliečko. Bolo to veľmi dojímavé, lebo
zavolali aj upratovačky a všetkých, ktorí tam
boli na Gymnáziu Andreja Kmet’a. Podľa mňa to
aj pomohlo, lebo to mlieko bolo veľmi výdatné a
mnohí sme boli po vojne vyhladnutí.”

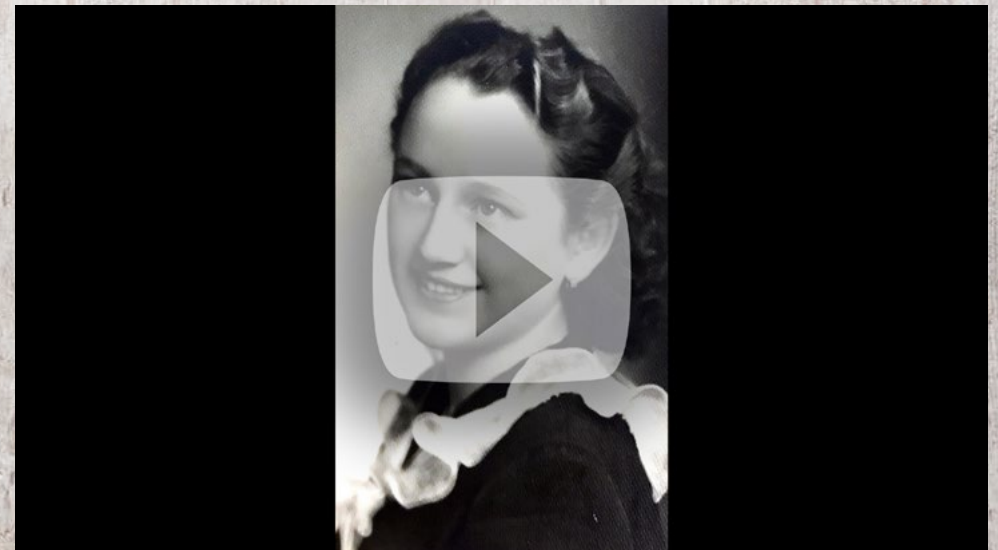

V AKÝCH OBLASTIACH POMÁHA SLOVENSKO VO SVETE?

Slovenská republika pomáha vo svete najmä v týchto 6 oblastiach:

1. Vzdelávanie.
2. Zdravie.
3. Dobrá správa vecí verejných a budovanie občianskej spoločnosti.
4. Potravinová bezpečnosť a poľnohospodárstvo.
5. Infraštruktúra a udržateľné prírodné zdroje.
6. Podpora tvorby trhového prostredia.

Video Pani Adela z Banskej Bystrice spomína:

KAPITOLA 10

DLHODOBÉ PROBLÉMY A ICH RIEŠENIA

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A KLIMATICKÁ ZMENA

© UNICEF/UN035024/Moreno Gonzal

Deti sú najmenej zodpovedné za zmeny podnebia, ale budú najviac niešť jej dopady. Extrémne poveternostné javy, ako sú cyklóny a horúčavy narastajú na frekvencii aj sile, ohrozujú životy detí, ničia cesty aj domy. Povodne ohrozujú vodné zdroje a v mnohých krajinách aj jednoduché toalety. Voda je kontaminovaná, čo spôsobuje šírenie ochorení, akým je napr. cholera.

Len v roku 2019 zasiahli extrémne prírodné javy ako búrky, suchá, záplavy či požiare viac ako 100 miliónov ľudí. Obrovský počet ľudí prišlo o život. Od roku 2000 - 2019 sme zaznamenali 7 348 vážnych katastrof, pričom v rokoch 1980 až 1999 ich bolo 4 212. Až 6 681 katastrofických udalostí súvisí so zmenou klímy.

DOPADY KLIMATICKEJ ZMENY NA NÁRAST POTREBNEJ POMOCI VO SVETE

© UNICEF/UN0158334/Halldorsson

SUCHO A DAŽDE

Suchá, meniace sa obdobia zrážok vedú k slabej úrode, rastu cien potravín, čo pre chudobných ľudí znamená, že nebudú mať čo jesť a sú ohrození podvýživou. Podvýživa v detstve zanechá na dieťati stopy na celý život. Suchá či povodne môžu zničiť živobytie mnohých ľudí, zvyšujú počet ľudí, ktorí musia zo svojich domov utekať a ochromujú príležitosti pre mladých ľudí. Rozširujú sa choroby ako malária, horúčka dengue a deti sú najmenej odolné voči nim.

© UNICEF/UN0406829/Andriananten

OVZDUŠIE

Približne 2 miliardy detí žijú v oblastiach s veľmi znečisteným ovzduším, a pasujú sa s problémami, ktoré im spôsobuje dýchanie toxického vzduchu. Veľa detí utrpí trvalé poškodenie mozgu a pľúc. Zápal pľúc zabíja približne 2400 detí denne.

© UNICEF/UN0266997/Raoulison

VODA

- Klimatická zmena sa najviac prejaví v nedostatku pitnej vody. Už dnes asi 785 miliónov ľudí na svete nemá prístup k pitnej vode.
- 74% prírodných katastrof ako suchá a povodne medzi rokmi 2001 - 2018 súviselo s vodou, vrátane sucha a povodní. Takéto krízy budú pribúdať.
- Okolo 450 miliónov detí žije v oblastiach, ktoré majú nedostatok vody.
- Keď oblasti zasiahnu živelné pohromy, dokážu zničiť alebo kontaminovať zdroj pitnej vody. Šíria sa choroby ako cholera, týfus, na ktoré zomierajú najmä deti do 5 rokov. .
- Každý deň zomrie viac ako 700 detí do 5 rokov na hnačku, spôsobenú zlou hygienou a kontaminovanou vodou.
- Otepľovaním sa množia aj smrteľné patogény vo vodných zdrojoch. Voda sa k stáva zdraviu škodlivá
- V dôsledku klimatických zmien mizne voda a množia sa konflikty o vodné zdroje.
- Do roku 2040 bude každé štvrté dieťa na zemi bývať v oblasti, ktorá bude mať problém s dostupnosťou pitnej vody.
- Zvyšovanie hladiny mora spôsobuje, že sladká voda sa stáva slanou, čo ohrozuje vodné zdroje, na ktoré sa spoliehajú milióny ľudí. (20)

© UNICEF/UN0266997/Raoulison

POZRITE SI VIDEO

Sumaya - príbeh dievčatka, ktoré klimatická kríza vyhnala z domova

SUCHO A HLAD

Zatiaľ čo my máme nadbytok a svojím životným štýlom ničíme životné prostredie, čoraz viac detí ostáva hladných kvôli suchu.

NA ZAMYSLENIE

Ak chceme ľuďom pomáhať počas sucha a oni sa živia chovom dobytká, je potrebné myslieť aj na vodu pre zvieratá. Inak uhynú a bude potrebné zabezpečiť viac jedla pre zasiahnutých obyvateľov krajiny, ktorá bojuje so suchom.

EKOLÓGIA A POSKYTOVANIE POMOCI

Počas humanitárnych kríz sa mimovládne organizácie stretnú s rôznymi problémami. Často majú presnú predstavu o tom, ako chcú pomáhať, a tak sa stane, že niekedy ekologické cítenie prevládne nad pomocou, ktorú zasiahnutí ľudia skutočne potrebujú. Inokedy naopak hľadáme viditeľné riešenia na úkor udržateľných a ekologických.

SKÚSENOSTI Z TERÉNU

Uhlie na zimu

Donbas je časť Ukrajiny, kde sa nachádzajú uhoľné bane. Veľa miestnych ľudí pracovalo v baniach a ľudia na dedinách kúrili uhlím. Keď začala vojna, mnoho baní zatvorili a ľudia prišli o prácu. Mnohí na Donbase ostali, napriek tomu, že im streľba poškodzovala domy. Niektorí odišli nakrátko z mesta, ktoré sa ostreľovalo, a keď sa situácia v meste zlepšila, vrátili sa späť. Ak sa v meste strieľalo, bol vypnutý elektrický prúd. Aby ľudia dokázali prežiť zimu, tí najchudobnejší potrebovali pomoc. Preto mimovládne organizácie distribuovali uhlie. Vedeli ho zložiť kdekoľvek na dvore, v domoch mali ľudia uhoľné piecky, a zároveň sa podporili bane, ktoré neboli zatvorené a miestni ľudia si v nich zarábali na živobytie. Jedna z mimovládnych organizácií písala projekt na tento typ pomoci. Donor bol z USA a mal výhrady k ekologickým dopadom využívania uhlia na životné prostredie. Nútil organizáciu k distribúcii inej formy paliva. Použiť namiesto uhlia napríklad brikety. Boli síce ekologickejšie, ale starí ľudia na Donbase nemali miesto na ich skladovanie, aby nezvlhli. Neboli zvyknutí ich používať. Ekológia bola pre donora dôležitejšia ako samotné teplo pre ľudí. Stáva sa, že oveľa ekologickejšie správanie sa vyžaduje od ľudí, ktorí pomoc potrebujú, ako od tých, ktorých konzumný spôsob života má oveľa horšie dopady na životné prostredie.

SKÚSENOSTI Z TERÉNU

Stromčeky a záhradky v utečeneckom tábore

V utečeneckom tábore Kakuma bolo v istom období viac ako 120 000 ľudí. Žili v jednoduchých domčekoch, ktoré tam mali postavené a potrebovali variť jednoduché jedlá. A tak postupne klčovali všetky kriky v okolí tábora. Miestni ľudia sa tiež živili predajom halúzek na kúrenie a varenie. To malo negatívny dopad aj na zadržiavanie vody. Bolo veľmi náročné poskytovať pomoc toľkému počtu ľudí. Bolo ich veľa a doprava do tábora bola náročná. Náklady, ktoré boli potrebné na zabezpečenie základných potrieb jedného človeka, sa pohybovali v rozpätí okolo 100 USD/osoba na deň. Oveľa ťažšie sa preto hľadali peniaze na poľnohospodárske projekty, ktoré by priniesli dlhodobejšie efekty, ako výsadba stromčekov v okolí tábora, či podpora školských záhrad so zavlažovacím systémom, ktoré by tak zároveň mohli zabezpečiť plodiny na prípravu obedov pre žiakov v škole.

EKOLOGICKÁ POMOC

Rozvojová spolupráca hľadá dlhodobejšie riešenia. Ide o dlhodobejšie projekty, ktoré majú ľuďom pomôcť. Tie zamerané na ochranu životného prostredia a ekológiu môžu mať rôznu podobu.

SKÚSENOSTI Z TERÉNU

Voda od UNICEF vďaka solárnej energii

Na miestach, kde nie je dostatok vody, hľadajú vodu hlboko v zemi a čerpajú ju na povrch. Čerpadlá môžu poháňať napríklad naftové generátory. Tie produkujú množstvo emisií a je potrebné zakúpiť naftu. Problém s vodou je ale najčastejšie tam, kde je teplo, sucho a veľa slnka. Oveľa ekologickejšie je využiť solárnu energiu. Solárne vodné systémy fungujú aj po búrke, keď ostatné systémy zlyhávajú.

Vodovodné systémy poháňané solárnou energiou môžu pomôcť uskladniť väčšie množstvo vody v nádržiach, ktoré sú zdvihnuté vysoko na vyvýšenom mieste. Odtiaľ voľným pádom voda padá do potrubia alebo hadíc. Majú široké použitie v školách, nemocniciach, ale aj v celých komunitách či v poľnohospodárstve.

V roku 2019 UNICEF inštaloval 1200 solárnych vodovodných systémov v 40 oblastiach. Len v Nigérii to bolo 371 systémov pre 52 škôl a 85 nemocníc. Inštalovali sa v aj najchudobnejších krajinách ako Južný Sudán, Somálsko, Jemen či Afganistan.

ŠKOLY Z PLASTU

UNICEF uzavrel na Pobreží Slonoviny partnerstvo s kolumbijským sociálnym podnikom Conceptos Plasticos s cieľom zmeniť plastový odpad na tehly. Tehly vyrobené z plastového odpadu použil UNICEF na výstavbu škôl.

POZRITE SI VIDEO:

Školy z plastu

EKOLOGICKÉ RIEŠENIA ZO SLOVENSKA POD ZNAČKOU SLOVAKAID

SLOVENSKO RIEŠI ODPADOVÚ VODU V LIBANONE AJ GRUZÍNSKU

LIBANON

Libanon je jednou z krajín, kde žije najviac utečencov na počet obyvateľov. To predstavuje veľkú záťaž na miestnu odpadovú infraštruktúru. Odpadové vody sa dostávajú do riek, čo spôsobuje obrovské škody a znečisťuje sa pobrežie. Preto slovenská humanitárna organizácia „Človek v ohrození“ pomáha s renováciou a inštaláciou potrubia na zlepšenie odtoku vody v meste Tripolis (500 000 obyvateľov), a tak sa dažďová voda nebude miešať so splaškami odpadových vôd. Vďaka tomu sa tiež nebudú po dažďoch vytvárať záplavy s kontaminovanou vodou v meste. Je to oveľa lepšie pre zdravie a život miestnych ľudí aj životné prostredie. Do samotnej inštalácie sú zapojení nezamestnaní mladí Libanončania a utečenci. Získajú tak kvalifikáciu a možnosť zamestnať sa.

GRUZÍNSKO

Slovensko po vstupe do EÚ musí dodržiavať rôzne smernice a nariadenia Európskej únie, vrátane toho, ako narábať s odpadovou vodou. Gruzínsko ešte do EÚ nepatrí. Na vstup do EÚ je potrebné splniť množstvo podmienok. Slovensko už má v tomto skúsenosti. Výskumný ústav vodného hospodárstva tak v Gruzínsku pomáhal pripraviť metodiku potrebnú na výpočet investícií pre výstavbu kanalizácie a čistenia odpadových vôd. Skúsenosti a metódy zo Slovenska tak prispôbili podmienkam v Gruzínsku podľa požiadaviek EÚ. (22)

Zdroj fotografie ADRA Slovensko

Pamätníci spomínajú Šťastný návrat k rodine vďaka UNRRA

Spomína pán Oto Povolný,
vnuk Otokara Povolného:

Otokar Povolný pracoval ako lesný správca na majetkoch grófa R. Serényiho v Dúbrave na Podkarpatskej Rusi. Odtiaľ bol s rodinou, koncom roka 1944 nútené evakuovaný pred frontom do rodného Spálova. Tam sa zamestnal v Kopřivnici (Nesselsdorf) u baróna Ringhofera v továrni na drevené časti nákladných automobilov a vagónov, aby ako nemecký štátny občan nemusel narukovať. V tej dobe totiž Spálov, kde sa narodil, patril do Nemecka, a teda podliehal brannému zákonu. Ku koncu druhej svetovej vojny bol počas jedného

zo spojeneckých náletov ťažko zranený a následne prevezený do Nemecka. Miesto jeho pobytu sa však rodina nedozvedela. Manželka ho po vojne márne hľadala prostredníctvom Červeného kríža a aj osobne v Nemecku. Rodina sa o ňom nakoniec dozvedela až v roku 1946 pomocou organizácie UNRRA. Tá mu značne pomohla aj pri samotnom návrate z Nemecka. 24. 7. 1946, viac ako rok po skončení vojny sa konečne vrátil domov, do Košíc. Po návrate si musel opätovne vybavovať československé štátne občianstvo, ktoré dostal 30. 12. 1946. Po návrate domov a po vybavení príslušných potvrdení a povolení bol Otokar vymenovaný za národného správcu na bývalých grófskych majetkoch – lesoch v Dúbrave. Spravoval ich až do roku 1948.

ÚLOHA: TERAZ JE TO VŠETKO PREČ...

- a. Prečítajte si príhovor 14 - ročnej **NOMUNDARI Urantulga z Mongolska**, ktorý predniesla pred najvyššími politikmi sveta v sídle OSN v New Yorku (23).

© UNICEF/UN0154526/Batbaatar

“Moja mama a otec majú okolo 40 rokov. Nie sú veľmi starí, ale tie veci, o ktorých mi rozprávajú, sa mi zdajú ako rozprávka. Keď mi mama rozpráva o meste Ulanbátar pred 30 rokmi alebo o období, keď bola v mojom veku, zdá sa mi, akoby hovorila o inom meste a štáte.

Mama mi rozprávala, že v lete rástla všade tráva vysoká po kolená, kvitli kvety najrôznejšej farby, motýle lietali všade navôkol, ľudia chytali ryby a zabávali sa zbieraním rôznych druhov ovocia v lese. Teraz je to všetko preč. 2 - 3 autá stoja skoro pred každým domom, rieky vysychajú. Žiadna vysoká tráva a farebné kvety, zostali len mená po riekach a tráva siahajúca po členky. Aj keď bola zima chladná, ľudia sa na ňu tešili.

Zatiaľčo sneh pokrýval celé mesto, ľudia lyžovali neďaleko svojich domov, prechádzali sa vonku na čistom vzduchu. Teraz je to všetko preč. Vzduch je znečistený, vonku nie je toľko ľudí, pretože mrzne. Musíme cestovať ďaleko a veľa zaplatiť, aby sme mohli lyžovať. V Mongolsku vyschlo okolo 527 jazier a prameňov.

Táto strata vody prispieva k dezertifikácii. Za posledných 30 rokov sa až 25 % pevniny premenilo na púšť. Keďže teraz máme veľa zvierat a riek, ktoré musíme chrániť, aby sme potom neľutovali ich stratu, je dôležité sprísniť ochranu životného prostredia. Možno sme predtým bojovali o územie, no v budúcnosti budeme bojsovať o pitnú vodu a vzduch. Takže sa vás nepýtam, ale vyzývam vás, aby ste nebojovali za dnešok, ale za budúcnosť. Tiež apelujem na mojich rovesníkov, aby chránili našu zem pre svoju lepšiu budúcnosť.”

- b. Porozprávajte sa s rodičmi o tom, aké zmeny v počasi vnímajú na Slovensku za posledných 30 rokov.

© UNICEF/UN0255470/Bayarsaikhan

KAPITOLA 11

POMOC PRE KAŽDÉ DIEŤA

VZDELANIE PRE CHLAPCOV AJ DIEVČATÁ

V niektorých krajinách ešte stále nie je bežné vzdelávanie dievčat. Ale práve vzdelanie znamená pre mnohé z týchto dievčat, že sa nebudú musieť vydať v detskom veku, že si budú vedieť nájsť prácu a lepšie sa postarať o svoje deti a zabezpečiť aj pre ne vzdelanie.

POZRITE SI VIDEO:

Chlapci aj dievčatá by mali mať rovnaké možnosti

FINANČNÁ POMOC PRE RODINY ZA VZDELÁVANIE DIEVČAT

V mnohých krajinách sú dievčatá donútené vydať sa hneď ako dovърšia 18 rokov. Ak však chodia do školy, vydávajú sa v neskoršom veku. Ak ich rodičia nemajú peniaze, snažia sa svoje dcéry rýchlo vydať. UNICEF v Afganistane finančne podporuje chudobné rodiny, ktoré majú dcéry vo veku 10 - 15 rokov. Peniaze môžu použiť na všetko, čo nevyhnutne potrebujú, ale zároveň sa snažíme rodiny povzbudiť, aby podporili aj vzdelanie dievčat.

© UNICEF/UN0436437/Karimi

ROVNOSŤ PRÍLEŽITOSTÍ A DISKRIMINÁCIA

Rovnosť príležitostí neznamená, že jedna skupina dostane viac ako iná, ale že majú rovnaké možnosti. To sa týka dievčat, chlapcov, detí s rôznym postihnutím alebo iným náboženským presvedčením.

ČO JE PRE DIEVČATÁ, MALO BY BYŤ AJ PRE CHLAPCOV

V centre pre chlapcov z ulice v Nairobi mali internátnu školu pre chlapcov. Do školy na denný program mohli chodiť aj dievčatá z okolitých slumov. Chlapci v škole videli, že učitelia uprednostňujú dievčatá na hodinách počítačov. Keď sa sťažovali, dostali odpoveď, že počítače v škole majú vďaka dievčatám. Vďaka dievčatám dostali aj lepšie futbalové dresy, aby sa aj ony zapájali viac do športových aktivít*. Neviedlo to však k rešpektu dievčat, ale skôr k "akejsi" nenávisti. Chlapci začali mať pocit, že sú menejcenní a na nich nezáleží.

© UNICEF/UN0438833/Tremeau

PODPORA ŽENSKÉHO PODNIKANIA

V niektorých krajinách ženy dostávali mikropôžičky, aby mohli začať podnikáť. Ak muži nemali také isté možnosti, začali sa cítiť menejcenní. Viedlo to k ich ešte menšej ochote pracovať, alkoholizmu či domácejmu násiliu.

© UNICEF/UNI364617/Dejongh

KAPITOLA 12

OD JEDNODUCHÝCH RIEŠENÍ PO INOVÁCIE

Cez inovácie sa UNICEF snaží riešiť problémy vo svete novým spôsobom a zlepšiť nimi život detí na celom svete. Zosúladiť dnešné výzvy s riešeniami zajtrajška. Inovácie majú rôznu formu.

POZRITE SI VIDEO:

DIGITÁLNE INOVÁCIE

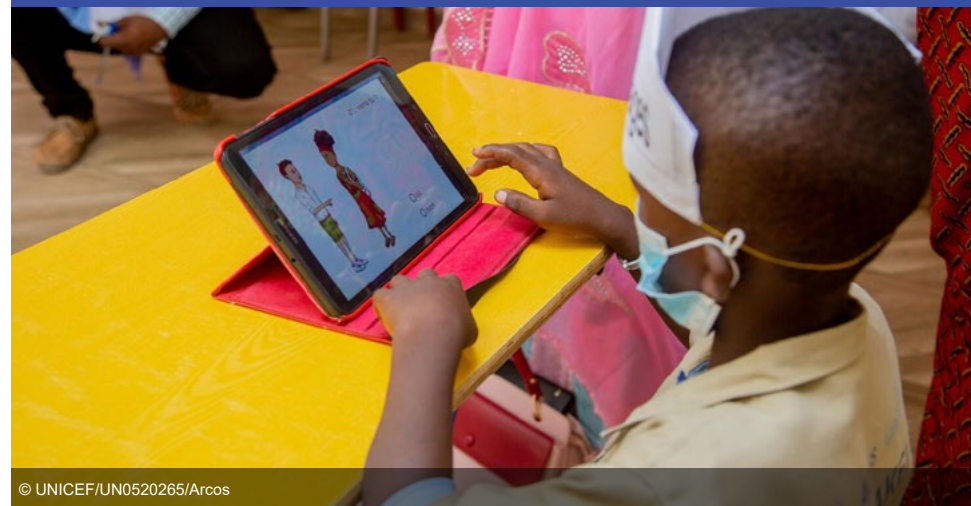
Sú to napríklad digitálne učebnice, elektronické vzdelávacie programy, ktoré umožnia vzdelávať sa aj handicapovaným deťom.

SKÚSENOSTI Z TERÉNU

Digitálna učebnica pre deti s postihnutím v Keni

Táto učebnica umožňuje výučbu pre všetky deti, vrátane detí s rôznymi typmi postihnutí. Vďaka špecializovaným funkciám v elektronickej knihe sa môžu z knihy učiť nevidiace, slabozraké deti, nepočujúce, nedoslýchavé alebo aj deti s mentálnym postihnutím.

© UNICEF/UN0520265/Arcos

SKÚSENOSTI Z TERÉNU

ODOLNÝ STAN

UNICEF využíva stany v humanitárnych krízach na rôzne účely - ako priestor pre školy, nemocnice, miesto na distribúciu, centrum liečby podvýživy či herne pre deti. Stany, ktoré používal predtým, už boli zastaralé, a tak ich vylepšil. Nové stany obsahujú sériu inovácií, ako je trvalejšie ukotvenie, rovné steny, menšie balenie. Majú rôzne doplnky upravené pre rozličnú klímu či využitie, napr. tvrdé podlahy, elektrické či solárne úpravy alebo teplé vložky na zimu.

© UNICEF/UN0443246/Fazel

SKÚSENOSTI Z TERÉNU

DRONY NA PREVOZ VAKCÍN

Vakcíny treba doručovať aj na miesta, ktoré sú od najbližšieho zdravotníckeho zariadenia veľmi vzdialené. A často si to vyžaduje kombináciu niekoľkých spôsobov dopravy, aby sa dostali na miesto - preplaviť ich cez rieku, odniesť do vysokej nadmorskej výšky, brodiť sa v závejoch či prejsť s nimi cez prales. Môže to trvať aj niekoľko dní a vakcíny sa potrebujú chladíť. Malé prenosné chladničky to dokážu dobre len kratšiu dobu. Preto UNICEF využíva na prepravu vakcín do vzdialených oblastí drony.

© UNICEF/UN0443246/Fazel

Prvé dieťaťko zaočkované vakcínou, ktorú dopravil dron. Fíji 2018.

© UNICEF/UNI28449/Noorani

INOVATÍVNE PENIAZE

Peniazmi budúcnosti sú digitálne peniaze. Preto aj UNICEF vytvoril fond pre prispievanie vo forme kryptomeny. V chudobnejších krajinách UNICEF rozbieha viacero startupov, na inovatívne formy financovania pomoci ľuďom.

INOVÁCIE ZO SLOVENSKA

SOTE HUB V KENI

Nadácia Pontis z projektu SlovakAid pomohla v Keni rozbehnúť SOTE HUB, ktorý pomáha mladým Keňanom so začínajúcimi podnikateľskými projektami. Na podporu svojej inovatívnej myšlienky sa na SOTE HUB obrátili napríklad aj Lucy a Joseph z Nairobi. Tí zrealizovali svoj nápad o stopovacom zariadení, ktoré slúži na vypátranie ukradnutých motoriek. Toto zariadenie tiež upozorňuje vodiča na privysokú rýchlosť či hroziacu kolíziu. So zakladaním firmy však skúseností nemali. Pomohol im SOTE HUB.

<https://www.nadaciapontis.sk/novinky/aj-kenania-maju-startupy/>

INNOVATRICS - PRINÁŠAJÚ VÝHODY BIOMETRIE MILIÓNOM

ĽUDÍ PO CELOM SVETE

Zhruba jedna miliarda ľudí na svete stále nemá prístup k dokladom o vlastnej identite. Veľká väčšina z nich žije v subsaharskej Afrike a južnej Ázii. Bez rodného listu či občianskeho preukazu nebudú mať šancu získať formálnu identitu.

Stačí si predstaviť, ako by vyzeral život bez dokladu identity v našom prostredí: človek by sa nevedel formálne zamestnať, prihlásiť do školy, požiadať o štátne dávky, či účastať sa volieb. A tiež nemá šancu kúpiť si mobilný telefón či otvoriť bankový účet a získať úver. Nehovoriac o nemožnosti šoférovať auto.

Innovatrics sa snaží s pomocou biometrie vyriešiť veľa problémov v krajinách, kde ľuďom chýbajú doklady. Tu je iba pár z nich.

V Ghane nasadili kontrolu pomocou odtlačkov prsta, pretože krajina zažívala veľký nárast krádeže identity a falošného čerpania sociálnych dávok. Identifikácia odtlačkom prsta zabezpečuje, že dávky dostane len ten človek, ktorému naozaj patria, a nemusí pritom vedieť čítať či písať.

V Gambii zabezpečili, že identifikačné doklady nie sú duplikované a nedajú sa tak zneužiť. Viedlo to k prudkému poklesu falšovania identity. Cez ňu prichádzali ľudia o pozemky či štátnu podporu alebo detské prídavky.

Špecifickou technológiou, na ktorú sa zameriava výskumný tím Innovatrics je identifikácia detských tvárí. Pomáha pri detekcii nelegálneho prevážania detí cez hranice či pri hľadaní a identifikácii nezvestných detí. V utečeneckých táboroch zas vie identifikácia zabezpečiť, aby deti neprišli o potravinovú či inú pomoc.

Zdroj: <https://www.innovatrics.com/references/elections-mozambique/>

© UNICEF/UN0431800/Mulala

ÚLOHA: DIGITÁLNA HRA

DIGITÁLNA HRA, KTORÚ NAPROGRAMOVAL NÁŠ ŠIKOVNÝ JUNIOR AMBASÁDOR

Aj digitálne hry patria medzi inovatívne formy vzdelávania. Junior Ambasadór UNICEF Jakub naprogramoval hru Ťažké rozhodnutia.

Vyskúšajte si prejsť ťažkými rozhodnutiami, ktoré musia robiť mnohé deti vo svete. Kam vás vaše rozhodnutia zavedú?

ŤažkéRozhodnutia.sk

Začni hru

Začatím hry potvrdzujete, že Váš vek je viac ako 13 rokov.

<https://www.tazkerohodnutia.sk/>

"

Ťažké rozhodnutia

V priebehu 10 rokov, ktoré som strávil na humanitárnych misiách v rôznych kútoch sveta, som sa stretal s mnohými ľuďmi a ich životnými príbehmi. Jedno mali ich príbehy spoločné - často museli vo veľmi mladom veku robiť rozhodnutia, ktoré boli doslova otázkou života a smrti.

Ťažké rozhodnutia sú síce fiktívnym príbehom mladého Williama, ale vznikli z rozprávania reálnych príbehov viacerých mladých ľudí. Strela som ich popri mojej práci a návratoch do Keny. Vďaka sociálnym sieťam som s nimi stále v kontakte. Aj po vypuknutí pandémie COVID-19, zdieľali so mnou svoje ťažké životné osudy. Skúste sa na chvíľu vžiť do ich situácie cez príbeh Williama a robte rozhodnutia za neho. Kam vás zavedú?

Želám Vám veľa správnych rozhodnutí.

Mária Sliacka,
riaditeľka UNICEF Slovensko

Pokračuj →

Boj o živobytie v čase koronavírusu

William má 19 rokov. Žije v chudobných podmienkach slamu v Keni. Podarilo sa mu dokončiť základnú aj strednú školu v jednom z centier pre deti z ulice. Kedysi patril medzi pouličných zlodějov, ale v škole sa zmenil. Urobil si autoškolu. Vďaka podpore mimovládnych organizácií sa mu podarilo cez projekt na podporu podnikania kúpiť motorku, aby sa mohol živiť ako taxikár.

S peniazmi, ktoré zarába pomáha mame, ktorá sa stará o jeho 12-ročného brata Dominika a 15-ročnú sestru Annu. Má manželku, ktorá je práve tehotná. Otec mu zomrel, keď bol malý, pretože dostal maláriu v kombinácii s ďalším ochorením. Otec pracoval na železnici a mali normálny dom. Po jeho smrti sa ich život zmenil k horšiemu. William sa teraz snaží zlepšiť svoj život a vytrhnúť svoju rodinu z chudoby. Do toho všetkého ale prišli obavy zo šíriacej sa pandémie koronavírusu.

Pokračuj →

KAPITOLA 13

CHCEM POMÁHAŤ

Takmer každý človek na svete chce byť užitočný. Často hľadáme spôsob, ako pomôcť. Najčastejšiu chybu, ktorú pritom robíme, je, že hľadáme pri pomoci únik od svojej práce. Každý z nás robí niečo iné, má iné vlastnosti, zručnosti, schopnosti. Najlepšie pomôžeme, keď ponúkneme práve to, v čom sme dobrí, aj keď to znamená, že pomáhať budeme takým istým spôsobom ako v práci, ktorú každý deň robíme. A tých spôsobov je naozaj veľmi veľa. Tu je niekoľko z nich.

DOBROVOĽNÍCI A STÁŽISTI

Mladí ľudia pomáhajú Slovenskej nadácii pre UNICEF rôznym spôsobom. VZDELÁVAČI prinášajú témy týkajúce sa humanitárnej pomoci na školy, a to aj počas online vzdelávania. KAMPANIERI pomáhajú vymýšľať kampane. INFLUENCERI pomáhajú so sociálnymi sieťami, fotkami či videami. Pomohli pri príprave receptov z krajín, v ktorých UNICEF pomáha, a ktoré si potom mohli doma ukuchtiť deti so svojimi rodičmi. Skúste si pripraviť jeden z nich: úžasnú [mangovú zmrzlinu](#). Naši ambasádori tiež pripravovali scenáre, strihali videá pre školy a príručky [CHCEM POMÁHAŤ](#). Oni sa veľa učia od nás a aj my od nich.

Zuzka absolvovala 6 mesačnú stáž, počas ktorej pomáhala s prípravou textov pre PR články UNICEF Slovensko, spracovávaním databáz s využitím jej digitálnych zručností. Po ukončení stáže a získaní vysokoškolského diplomu sa pripojila k tímu UNICEF na plný úväzok. Počas celej doby pandémie COVID-19 pomáhala aj Ester ako dobrovoľníčka pri správe instagramového účtu UNICEF Slovensko.

SlovakAid každý rok podporuje vysielanie dobrovoľníkov do zahraničia. Dobrovoľníkov vysielajú viaceré slovenské mimovládne organizácie: eRko, Človek v ohrození, ADRA, Nadácia Integra, Slovenská katolícka charita či Vysoká škola svätej Alžbety a ďalšie. Odchádzajú do krajín ako Srbsko, Keňa, Libanon, Bosna a Hercegovina, Kambodža, Rwanda, Uganda.

UMELCI ČI ŠPORTOVCI

Spevák Miro Jaroš je Vyslancom dobrej vôle Slovenskej nadácie pre UNICEF, herečka [Gabika Marcinková](#) bola tvárou kampane na podvýživu. Televízna hlásateľka Alena Heribanová je členkou Správnej rady Slovenskej nadácie pre UNICEF. Tenistka Anna Karolína Schmiedlová pomáha motivovať JUNIOR AMBASÁDOROV a natočila [video o športe v pomoci](#).

© Martin Črep

ŠKÔLKARI, ŠKOLÁCI AJ VYSOKOŠKOLÁCI

Škôlkari zdobili pohľadnice UNICEF, aby potešili rodičov, školáci natočili pre UNICEF zrapanú výzvu na pomoc, študentská firma pri Gymnáziu Lipany tiež pripravila výzvu. S UNICEF Slovensko spolupracovali aj študenti a študentky Fakulty ekonomiky a marketingu SPÚ v Nitre. Pracovali vo forme online vzdelávania na komunikácii a príprave kampaní pre UNICEF Slovensko v rámci predmetu E- obchodovanie.

FIRMY

PKB Bardejov sa stala oficiálnym dodávateľom UNICEF. Na Slovensku vyrába drevené metre, ktorými sa meria výška detí pri skríningu podvýživy v krajinách ako Kongo, Jemen, Madagaskar, Kolumbia, Ghana, Myanmar, Etiópia, Uganda, Svazijsko, Benin, India a Tadžikistan.

SamoEurope pomáha pre UNICEF Slovensko porozumieť tomu, ako vnímajú Slováci a Slovenky pomoc v zahraničí s využitím nástrojov neuromarketingu.

Family Dental Care, Spa Clini, či hotel Max Inn pomáhajú šíriť misiu UNICEFu projekciou videí vo svojich priestoroch, umiestnením stacionárnych pokladničiek či nastavením automatickej podpory na pomoc deťom od každého zákazníka.

PODPOR DETI V NÚDZI

Pošli SMS s textom **PODVÝŽIVA** na 844.

Za 3 € je možné zabezpečiť špeciálnu terapeutickú výživu na báze arašidov pre 3 podvyživené detičky na 1 deň.

© UNICEF/UNI287192/Dicko

Cena 1 SMS = 3 €

KAPITOLA 14

ČO VŠETKO MOŽE BYŤ POMOC?

Pomoc môže byť veľmi zložitá, ale aj veľmi jednoduchá. Na záver prinášame niekoľko veľmi jednoduchých foriem pomoci, ktoré dokážu uľahčiť život mnohým ľuďom.

BICYKLE PRE ZDRAVOTNÍKOV

V Mozambiku daroval UNICEF bicykle zdravotníkom. Zdravotníci totiž navštevujú chorých v ťažšie dostupných oblastiach. Prichádzajú k deťom s maláriou, hnačkami či dýchacími problémami. Ak má dieťa komplikácie, bicykel uľahčí prevoz do nemocnice.

DOJČENIE ZACHRAŇUJE ŽIVOTY BÁBÄTIEK

Mamičky, ktoré majú bábätko v čase vojny, majú obrovský stres, ktorý spôsobí, že nemôžu svoje dieťaťko dojčiť. Na náhradu mlieka nemajú peniaze a ak aj majú, tak sušené mlieko sa musí zarábať s vodou, ktorá môže byť v krízovej oblasti kontaminovaná. Dieťaťko potom môže trpieť hnačkami, slabosťou a neskôr aj podvýživou. Preto UNICEF učí mamičky, ako dokážu dojčenie znovu obnoviť, zabezpečuje im potrebné vitamíny. Dieťaťko má tak mliečko vždy, keď je hladné.

PAPIEROVÁ PÁSKA ODHALÍ PODVÝŽIVU A ARAŠIDOVÁ PASTA

JU VYLIEČI

Jednoduchá páska z papiera sa používa na odhalenie podvýživy u detí. Dieťaťu sa ovinie okolo ruky a farebný centimeter ukáže, či je dieťaťo v ohrození. Ak sa v okienku merača objaví zelená, dieťaťo je v poriadku, ak sa však objaví červená, dieťaťo trpí akútnou podvýživou a je potrebné zahájiť liečbu.

Podvýživa je veľmi zákerná, ale 95% detí, ktoré trpia podvýživou, dokážeme vyliečiť vďaka jednoduchým a finančne nenáročným programom. Na vyliečenie detí z akútnej podvýživy používame v UNICEFe vysokonutričnú pastu z arašidov, ktorú môžu detičky jesť priamo z vrecúšok.

© UNICEF/UN0339434/Frank Dejong

Je to jednoduché a lacné riešenie, ktoré dokáže dieťa trpiace akútnou podvýživou vyliečiť v priebehu 6 - 8 týždňov. Začatie používania tejto vysokokalorickej výživy spôsobilo na začiatku nového tisícročia revolúciu v boji proti podvýžive.

STAVIAME ZÁCHODY

Vedeli ste, že viac ako 2 miliardy ľudí na svete stále nemá záchod? Ak vykonávajú svoju potrebu voľne v prírode, množia sa baktérie. Výkaly ohrozujú aj spodné vody a pri záplavách sa roznášajú baktérie ďalej. A preto UNICEF stavia záchody. Nielen pre domácnosti, ale aj školy a nemocnice.

© UNICEF/UN0446546/Bashizi

Pamätníci spomínajú

Nezabudnuteľný ozdravný pobyt

85-ročná pani Mária Pavlíková, rod. Sobanská z Košíc spomína:

Zúčastnila sa ozdravného programu, ktorý organizovala UNRRA, v lete v roku 1946. Tábor bol určený pre deti, ktoré prežili vojnu. V Starej Ľubovni, kde pani Mária žila, vybrali dve deti. Pani Mária sa dostala na Suchý vrch, obec Tajov okr. Banská Bystrica a to druhé dievča, Valika Demeterová sa dostala na Počúvadlo. Pani Mária absolvovala mesačný pobyt, spolu so 40-timi deťmi z Gemera a okolia, Starej Ľubovne a z rusínskych obcí Kamienka a Podolíne. Vedúcimi na Suchom vrchu boli mladomanželia - učitelia. Režim dňa bol zameraný na cvičenia a prechádzky po lesoch. Strava bola veľmi

dobrá, pestrá, obsahovala veľa mäsa, zeleniny. Tu sa pani Mária prvýkrát stretla s kakaom. "Ochutnala som tam také jedlo, ktoré sme doma nemali. Každý deň nám dávali rybí tuk." Keď chodievali na vychádzky po lese, tak videli pozostatky z frontu: helmy, vojenské udupané kabáty. Po večeroch mali hlásenia a vztyčovali vlajku. Bývali v chatách bývalých majiteľov, bez kúpeľne, umývali sa v potôčiku. Niekedy ich aj vážili, koľko pribrali na váhe. Pre pani Máriu ako chudobné dievčatko to bolo veľmi vzácné. Ešte pred letným pobytom, na Vianoce dostala pani Mária od UNRRA bledomodré šaty a teplú čiapku. Pani Mária mala pekný hlas a vedela veľa ľudových piesní, a tak ju na ozdravnom pobyte volali - Guzová - to bola chýrna interpretka ľudových piesní. Pre pani Máriu to bol nezabudnuteľný pobyt.

ÚLOHA: NA ZAMYSLENIE

Aj obyčajné informácie môžu byť pomocou. Využívajú sa najmä vtedy, keď je dôležité upozorniť na hygienu či umývanie rúk. Pozrite si milé video z dielne našich indických kolegov, ktoré poukazuje na správanie ľudí počas pandémie COVID - 19.

Zaznamenali ste aj vy zmeny v správaní u ľudí počas pandémie?

“

© UNICEF/UNI317998/Choufany

JEDEN PEKNÝ PRÍBEH NA ZÁVER

Vďaka mliečku od UNRRA rástol ako z vody

Sestra pána Jozefa, Katarína Ďurjak, rod. Franzenová, spomína:

Moja mama, Božena Franzenová, rod. Klučárová skončila počas 2. svetovej vojny Učiteľskú akadémiu v Trnave a odišla učiť na Meštiansku školu vo Veľkých Levároch. Tu sa zoznámila s mojim otcom Františkom, v tom čase študentom medicíny v Bratislave. Mladí ľudia sa zobrali a odišli bývať do Bratislavy, na Malinovského ulicu. Nešťastnou náhodou pri prechode na spoj do budúcej mamičky narazila električka. Bola len v polovici 7. mesiaca tehotenstva - šanca na prežitie dieťaťa bola minimálna. Starý otec, Juraj Klučár, vojak z povolania (partizán - spojka v Jegorovovej brigáde) pracoval v kasárňach, kde bol telefón. Keď sa dozvedel, čo sa stalo, zobral policajné

auto a dcéru - moju mamičku odviezol do Pôrodnice na Zochovej ulici v Bratislave k profesorovi Štefánikovi, u ktorého otec dieťaťa robil posledné skúšky pred promóciou. Dieťa zázrakom prežilo. Inkubátory neboli, zohrievali ho termoformi. Brat Jozef Franzen sa narodil 6. 2. 1946 a neskôr k nemu pribudlo šesť súrodencov. Dieťaťko nemalo ako predčasne narodené vyvinuté nechty, kožu mal mimoriadne citlivú. Nemohli ho kúpať vo vode, umývali ho rybím olejom. Mlieko po vojne vychudnutá a predčasným pôrodom traumatizovaná matka nemala. Zháňalo sa v lekárni. Najskôr švajčiarske sušené mlieko, neskôr prišla pomoc z USA - mlieko od UNRRA.

Ak si dobre pamätám, mama hovorila, že bolo vo veľkých-špeciálnych plechovkách. Z tohto mliečka chlapec rástol ako z vody! Keďže smrdel stále rybinou, starý otec sa mu prihovárал: "Ty moja Rybinečko, ty Rybinko." Toto meno bratovi

ostalo, akurát od malička neznášal ryby a
rybacie mäso, a tak sme ho museli oslovať:
Rybák! A z toho nedonoseného dieťaťa sa stal
vďaka UNRRA mlieku ako hovorila mama: RNDr.
Jozef Franzen, zapísaný nielen ako známy
geológ, ale ako o ňom uvádza wikipédia:
Jozef Franzen, RNDr. je slovenský šachový
medzinárodný majster v praktickom šachu a
medzinárodný veľmajster v korešpondenčnom
šachu. Profesiou je geológ. Pôsobil ako
riaditeľ sekcie geológie a prírodných zdrojov
Ministerstva životného prostredia. Venoval
sa aj zásobám surovín na morskom dne. Stal sa
držiteľom jedného kuriózneho rekordu. Ako
uvádza J. Veselý, vo Franzenovej partii s Ivanom
Hausnerom, Trnava (1982), súperili spolu 104
šachov, teda napadnutí kráľa.

spísala: sestra Katarína Ďurjak, rod. Franzenová

- 1 Halisová, Anna, Hallon, Ľudovít, a Miroslav Sabol. Vojnové škody a rekonštrukcia Slovenska 1944 - 1948: Hospodárstvo, infraštruktúra a zdravotníctvo. [online]. Bratislava: Historický ústav SAV, 2011 [cit. 2021-07-12] ISBN 978-80-89396-14-6, . Dostupné na: <http://www.history.sav.sk/eknihy/Ludovit-Hallon-Miroslav-Sabol-Anna-Falisova-Vojnove-skody-a-rekonstrukcia-Slovenska-1944-1948-Hospodarstvo-infrastruktura-zdravotnictvo.pdf>
- 2 Falisová, Anna, Hallon, Ľudovít, a Miroslav Sabol. Vojnové škody a rekonštrukcia Slovenska 1944 - 1948: Hospodárstvo, infraštruktúra a zdravotníctvo. [online]. Bratislava: Historický ústav SAV, 2011 [cit. 2021-07-12] ISBN 978-80-89396-14-6, Dostupné na: <http://www.history.sav.sk/eknihy/Ludovit-Hallon-Miroslav-Sabol-Anna-Falisova-Vojnove-skody-a-rekonstrukcia-Slovenska-1944-1948-Hospodarstvo-infrastruktura-zdravotnictvo.pdf>
- 3 United Nations Children's Fund. Supply Annual Report 2020 [online]. Copenhagen: UNICEF Supply Division, © 2021 [cit. 2021-07-15] ISBN: 978-92-806-5238-3. Dostupné na: <https://www.unicef.org/supply/reports/supply-annual-report-2020>
- 4 Halačka, Karel a Marie Ůlehlová-Tilschová. Jak připravovati zboží UNRRA. Praha: Ministerstvo výživy, 1946.
- 5 World Food Programme. The WFP Food Basket [online]. © 2021 [cit. 2021-07-15] Dostupné na: <https://www.wfp.org/wfp-food-basket>
- 6 Food Security and Livelihoods Cluster Ukraine. Food Basket and Cash-Based Transfers Value Revision [online]. © 2021 [cit. 2021-07-14] Dostupné na: https://fscluster.org/sites/default/files/documents/food_basket_and_cbt_revision_jan_2020_en.pdf
- 7 Unicef.sk. Som hrdina - Pomáham s UNICEFom: Niečo málo o pomoci - na zábavu aj zamyslenie [online]. Bratislava: Slovenská nadácia pre UNICEF © 2019 [cit. 2021-07-15], s. 9, Dostupné na: https://www.unicef.sk/files/2stupen_Pomoc-zabava-zamyslenie.pdf
- 8 Unicef.sk. Som hrdina - Pomáham s UNICEFom: Niečo málo o pomoci - na zábavu aj zamyslenie [online]. Bratislava: Slovenská nadácia pre UNICEF © 2019 [cit. 2021-07-15], s. 9, Dostupné na: https://www.unicef.sk/files/2stupen_Pomoc-zabava-zamyslenie.pdf
- 9 <https://search.archives.un.org/germany-unrra-1070-hoechst-germany-at-reception-desk-of-unrra-central-tracing-bureau-miss-daphne-mcdowell-left-of-southampton-england-interviews-those-who-come-in-person-to-locate-individuals-through-central-tracing-bureau>
- 10 Unicef.sk. Som hrdina - Pomáham s UNICEFom: VODA pre vysídlených ľudí [online]. Bratislava: Slovenská nadácia pre UNICEF © 2019 [cit. 2021-07-15], s.26 -27, Dostupné na: <https://www.unicef.sk/files/NMOP-voda.pdf>
- 11 Falisová, Anna, Hallon, Ľudovít, a Miroslav Sabol. Vojnové škody a rekonštrukcia Slovenska 1944 - 1948: Hospodárstvo, infraštruktúra a zdravotníctvo. [online]. Bratislava: Historický ústav SAV, 2011 [cit. 2021-07-12] ISBN 978-80-89396-14-6, Dostupné na: <http://www.history.sav.sk/eknihy/Ludovit-Hallon-Miroslav-Sabol-Anna-Falisova-Vojnove-skody-a-rekonstrukcia-Slovenska-1944-1948-Hospodarstvo-infrastruktura-zdravotnictvo.pdf>
- 12 <https://search.archives.un.org/italy-father-xmas-pays-early-visit-to-thousands-of-ragged-and-cold-italian-men-women-and-children>
- 13 Gyarfašová, Soňa. Osudy Valtera Malíka. In: slovensko.rtv.s.sk Osudy, ktoré písalo 20. storočie. RTVS, Rádio Slovensko, 18.4.2021, 10:05 [cit. 2021-07-20]. Dostupné na: <https://slovensko.rtv.s.sk/rubriky/osudy-ktore-pisalo-20-storocie/254002/osudy-valtera-malika>
- 14 Falisová, Anna, Hallon, Ľudovít, a Miroslav Sabol. Vojnové škody a rekonštrukcia Slovenska 1944 - 1948: Hospodárstvo, infraštruktúra a zdravotníctvo. [online]. Bratislava: Historický ústav SAV, 2011 [cit. 2021-07-12] ISBN 978-80-89396-14-6, Dostupné na: <http://www.history.sav.sk/eknihy/Ludovit-Hallon-Miroslav-Sabol-Anna-Falisova-Vojnove-skody-a-rekonstrukcia-Slovenska-1944-1948-Hospodarstvo-infrastruktura-zdravotnictvo.pdf>
- 15 Unicef.sk. Som hrdina - Pomáham s UNICEFOM: Morálne dilemy v humanitárnej pomoci [online]. Bratislava: Slovenská nadácia pre UNICEF © 2019 [cit. 2021-07-15], s.6, Dostupné na: https://www.unicef.sk/files/2stupen_Moralne%20dilemy%20v%20HP.pdf
- 16 Falisová, Anna, Hallon, Ľudovít, a Miroslav Sabol. Vojnové škody a rekonštrukcia Slovenska 1944 - 1948: Hospodárstvo, infraštruktúra a zdravotníctvo. [online]. Bratislava: Historický ústav SAV, 2011 [cit. 2021-07-12] ISBN 978-80-89396-14-6, Dostupné na: <http://www.history.sav.sk/eknihy/Ludovit-Hallon-Miroslav-Sabol-Anna-Falisova-Vojnove-skody-a-rekonstrukcia-Slovenska-1944-1948-Hospodarstvo-infrastruktura-zdravotnictvo.pdf>
- 17 Falisová, Anna, Hallon, Ľudovít, a Miroslav Sabol. Vojnové škody a rekonštrukcia Slovenska 1944 - 1948: Hospodárstvo, infraštruktúra a zdravotníctvo. [online]. Bratislava:

Historický ústav SAV, 2011 [cit. 2021-07-12] ISBN 978-80-89396-14-6, Dostupné na: <http://www.history.sav.sk/eknihy/Ludovit-Hallon-Miroslav-Sabol-Anna-Falisova-Vojnove-skody-a-rekonstrukcia-Slovenska-1944-1948-Hospodarstvo-infrastruktura-zdravotnictvo.pdf>

17 Falisová, Anna, Hallon, Ľudovít, a Miroslav Sabol. Vojnové škody a rekonštrukcia Slovenska 1944 - 1948: Hospodárstvo, infraštruktúra a zdravotníctvo. [online]. Bratislava: Historický ústav SAV, 2011 [cit. 2021-07-12] ISBN 978-80-89396-14-6, Dostupné na: <http://www.history.sav.sk/eknihy/Ludovit-Hallon-Miroslav-Sabol-Anna-Falisova-Vojnove-skody-a-rekonstrukcia-Slovenska-1944-1948-Hospodarstvo-infrastruktura-zdravotnictvo.pdf>

18 Unicef.sk. Som hrdina - Pomáham s UNICEFom: Morálne dilemy v humanitárnej pomoci [online]. Bratislava: Slovenská nadácia pre UNICEF © 2019 [cit. 2021-07-15], s.5, Dostupné na: https://www.unicef.sk/files/2stupen_Moralne%20dilemy%20v%20HP.pdf

19 Falisová, Anna, Hallon, Ľudovít, a Miroslav Sabol. Vojnové škody a rekonštrukcia Slovenska 1944 - 1948: Hospodárstvo, infraštruktúra a zdravotníctvo. [online]. Bratislava: Historický ústav SAV, 2011 [cit. 2021-07-12] ISBN 978-80-89396-14-6, Dostupné na: <http://www.history.sav.sk/eknihy/Ludovit-Hallon-Miroslav-Sabol-Anna-Falisova-Vojnove-skody-a-rekonstrukcia-Slovenska-1944-1948-Hospodarstvo-infrastruktura-zdravotnictvo.pdf>

20 Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu. Výročná správa ODA SR 2020. [online]. © 2021 [cit. 2021-07-16] Dostupné na: <https://slovakaid.sk/wp-content/uploads/2020/12/Vlastny-material.docx.pdf>

21 Falisová, Anna, Hallon, Ľudovít, a Miroslav Sabol. Vojnové škody a rekonštrukcia Slovenska 1944 - 1948: Hospodárstvo, infraštruktúra a zdravotníctvo. [online]. Bratislava: Historický ústav SAV, 2011 [cit. 2021-07-12] ISBN 978-80-89396-14-6, Dostupné na: <http://www.history.sav.sk/eknihy/Ludovit-Hallon-Miroslav-Sabol-Anna-Falisova-Vojnove-skody-a-rekonstrukcia-Slovenska-1944-1948-Hospodarstvo-infrastruktura-zdravotnictvo.pdf>

22 <https://search.archives.un.org/italy-labourers-stack-bags-of-unrra-sugar-on-bari-dock-for-shipment-to-greece-and-yugoslavia>

23 <https://search.archives.un.org/yugoslavia-fernand-chaltein-of-rio-de-janeiro-veterinary-surgeon-who-is-hired-by-unrra-to-look-after-animals-during-journey-so-that-all-animals-are-delivered-to-yugoslavia-safely>